

Piia Multanen

TANSSILAVAETIKETTI

TANSSILAVAETIKETTI

Piia Multanen
Opinnäytetyö
Kevät lukukausi 2013
Tanssinopettajan koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Tanssinopettajan koulutusohjelma, seurataanssin suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Piia Multanen

Opinnäytetyön nimi: Tanssilavaetiketti

Työn ohjaajat: Liisa Kontturi-Paasikko, Petri Hoppu

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2013

Sivumäärä: 55+3 *liitesivua*

Paritanssin historia ylettyy 1500-luvulle asti, ja siitä on vielä heikosti tietoa. Tanssi on ihmiskunnan vanhimpia taidemuotoja, mutta suomalaisesta paritanssista varsinaiset dokumentit alkavat vasta 1700-luvulla lukuun ottamatta muutamia viitteitä 1500–1600-luvulle. Opinnäytetyöni on tarkoitus antaa ymmärrystä tanssilava kulttuurista ja sen etiketistä, josta ei ole paljoa kirjoitettua tietoa. Pyrin selvittämään, miten paritanssin historia on vaikuttanut nykypäivän lavatanssililtoihin. Tanssitaito ja etiketin tavat ovat siirtyneet vanhemmilta lapsille perimätietona. Etiketti itsessään mielletään käytöstavaksi, ja tietous käytöstavoista saadaan kasvatuksen mukana. Työssäni tutkin arkipäivän etikettiä ja vertaan sitä tanssipaikkojen etikettiin. Paneudun myös hiljaisiin sääntöihin, joita tanssilavoilla saattaa olla. On mielenkiintoista, mistä meidän tanssilavamme ovat saaneet alkunsa ja miten ne ovat muotoutuneet meidän aikaamme.

Tanssi-iltaan valmistautuminen on tärkeää, koska ensivaikutelma kertoo enemmän kuin sanat. Tanssi-illasta monelle tulee mieleen kukkamekkoja ja kauluspaitoja, mutta tänä päivänä pukeutuminen on vapaampaa sekä erilaista. Tutkimuksessani on ollut mukana sähköpostikyselyyn osallistuneita eri-ikäisiä tanssin harrastajia. Osa haastatteluun osallistuneista ovat vasta aloittaneita – osalla on monen kymmenen vuoden tanssikokemus. Käytän lähteiden lisäksi vastaajilta saamiani vastauksia kertoen heidän sukupuolensa ja ikänsä. Lähteinä käytettyjä aineistoja on hyödynnetty erilaisista tanssikirjoista sekä etikettikirjoista. Tutkimuksessa kävi ilmi, että itse toimintatavat eivät ole muuttuneet aikojen saatossa, vaikka tanssilavakohtaisia eroavaisuuksia tietysti löytyykin. Tanssilavoilla on edelleen miesten ja naisten puolet sekä tanssinhaku tapahtuu joko valotaulun tai orkesterin ohjaamana.

Jatkotutkimusta ja tulevaisuutta varten olisi mielenkiintoista lähteä kasaamaan ihmisten mietteitä arkistoitavaksi, ja tutkimaan: miten, jo nyt käyttäytyvä tanssikulttuuri on muokkautunut esimerkiksi 30vuoden päähän. Pysyvätkö tanssi-illan käytännöt samana: esimerkiksi naisten ja miesten puolet sekä hakukäytännöt ja eroavatko arkielämän käytöstavat lavatanssikulttuurissa.

Asiasanat:

Paritanssi, etiketti, tanssikulttuuri

http://www.yso.fi/onto/ysa/ysa_juuri

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Dance Teacher Education, Option of Social Dance

Author: Piia Multanen

Title of thesis: Etiquette of Finnish Social Dance

Supervisors: Liisa Kontturi-Paasikko, Petri Hoppu

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2013

Number of pages: 55+3

The history of ballroom social dance stretches back to the 16th century. Dance is the oldest art form of humankind, but Finnish social dance roots and documents do not begin until the 18th century, except few references in the 16th and 17th centuries. The aim of this Bachelor's thesis was to understand the etiquette of Finnish social dance culture but the etiquette has no written information. Furthermore, the aim was to clarify how social dance history has affected today's dancing places. The history tells how dance skills and etiquette have passed down from parents to children. Children get the knowledge of behavioural mode and etiquette from the parents. This thesis studies everyday etiquette and how they are shown in social dance evenings, today. It is also studied whether there are any silent roles at the dance places.

It is interesting to know how open air dance pavilions have been build and changed, and how they have developed to today's form. The first impressions are important and when people are going to a social dance venue they get prepared more than usual. The first impression tells more than thousand words and that is why it is important. Somebody may think that social dance is floral dresses and dress shirts but clothing is more neutral and different than in the 60s. For this Bachelor's thesis an e-mail questionnaire was sent, the respondents were from different age groups and someone has danced 20 years, some had just started dancing. As sources are used dance history etiquette books and the respondents' answers. It seems that time has not changed the behaviour, the open air pavilions have still the men's and women's sections. The invitation to dance has not changed, the orchestra or a lit sign still tell when it is the man's or lady's turn to ask for a dance.

As a further research I would like to gain knowledge about how people's behaviour in social dance evening has changed compared to 30 years ago. Is dance evening behaviour the same, the man's and woman's side, asking for a dance and how everyday life's behaviour differ from social dance culture.

Keywords:

Finnish social dance, etiquette, dance culture

MeSH <http://www.yso.fi/onto/mesh/conceptscheme>

AgriForest http://www-db.helsinki.fi/agri/agrisanasto/Welcome_eng.html

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 PARITANSSIN HISTORIA	9
2.1 Paritanssin synty	11
2.2 Termit, nimitykset ja niiden merkitykset	11
2.3 Tanssilavojen synty ja nykyhetki	13
2.4 Erilaisia tanssilavoja	15
3 ETIKETTI	19
3.1 Arkipäivän etiketti	20
3.2 Tanssilavakulttuuri	21
3.3 Havaintoja arkielämän etiketin ja tanssikulttuurin välillä	22
4 TANSSIMISEN TAIDOT JA KÄYTÖSTAVAT	25
4.1 Tanssiin haku	27
4.2 Miten kieltäytyä kohteliaasti	29
4.3 Tanssisuunta	31
4.4 Tanssiasento	32
5 TANSSI-ILTA	36
5.1 Valmistautuminen tanssi-iltaan	36
5.2 Tanssivaatteet	38
5.3 Orkesterin vaikutus tanssi-iltaan	40
6 TUTKIMUSMENETELMÄ, TULOKSET JA HAASTEET	43
6.1 Kyselyn toteutus	43
6.2 Sukupuoli- ja ikäjakauma	44
6.3 Hakukäytännön yhteenveto	46
7 POHDINTA	50
LÄHTEET	52
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tässä tutkielmassa tutkin, mistä tanssilavakulttuuri on peräisin ja miten se on muovautunut tämän päivän tanssilavakulttuuriin ja -etikettiin. Sivuan hieman tanssiravintolakulttuuria, mutta pääpaino on lavatansseissa ja sen kulttuurissa sekä etiketissä. Useimpien ihmisten mieliin, etenkin nuorille, lavatanssikulttuuri tuo mielikuvan, jossa mummot ja papat tanssivat keskenään, kukkamekot vilisevät ja viina virtaa. Lavatanssikulttuurillamme on pitkä historia, kulttuuri on muovautunut aikojen saatossa mutta silti asioita on säilynyt koko tanssihistorian ajan.

Tutkimuksessani on mukana laatimaani sähköpostikyselyyn osallistuneita (liite 2) eri-ikäisiä paritanssin harrastajia, joilla osalla on pidempi tanssihistoria ja osalla paritanssin harrastamisen ensimmäiset vuodet menossa. Vastanneita kyselyssä oli yhteensä 33 henkilöä, joista miehiä oli 11 ja naisia 22. Tutkimuksessa on käytetty vastaajien omia kertomuksia anonymisti. Henkilöiden yksityisyyden suojaamiseksi viitataan kyselyyn osallistujiin sukupuolen ja iän mukaan, esimerkiksi (M29). Vastaajista muutamalla on sekä sama ikä että sukupuoli, joten luokittelen heidät lisäämällä määreeseen a- tai b-kirjaimen (M55-a tai M55-b).

Tanssilavalle mentäessä on jo hyvä muistaa, että tanssitaan saman parin kanssa kaksi tahtia eli kaksi kappaletta yhdessä. Tanssilava tunnelmaltaan luo jo erillaisen fiiliksen iltaan. Siihen vaikuttaa jo tanssilavan paikka, ikä ja koko. Tänä päivänä tanssilavalla vallitsee mielestäni miesvalta, vaikka naisia onkin yleensä enemmän. Miehet valitsevat kenen kanssa tanssivat, jotkut valitsevat jo entuudestaan tutun tai toiset puolestaan vieraamman. Tutkin hieman tanssilavojen historiaa, josta ilmenee miesten ja naisten jako tanssilavalla. Jako toteutuu vielä tänäkin päivänä. Jokaisella lavalla on hakurivit eli miesten puoli sekä naisten puoli. Mihin nämä ovat aikojen saatossa asettuneet, on mysteeri, eikä näitä paikkoja ole merkitty sen tarkemmin. Lavoilla on myös paikat, jonne jo valmiit parit tulevat, näitä paikkoja niin ikään ei ole merkitty mutta silti kansa tietää koontua oikeille paikoille. Tanssiin kutsuminen tapahtuu yleensä hakurivistöis-

sä, näin ollen saatetaan katsoa alta kulmien, jos et ole hakurivistössä tanssin alussa ja haet tanssimaan jostain muualta niin sanotun hakurivin ulkopuolelta.

Tanssiravintolat taas sijaitsevat melko usein kaupungin sykkeessä tai lähiympäristössä kumminkin. Tanssiravintolat ovat myös tärkeässä osassa tanssilavakulttuurin muokkautumisessa tähän päivään. Ravintoloissa toimii samalla tavalla kahden tahdin ”hiljainen” sääntö, mutta hakurivejä ravintoloissa ei ole tanssilattian pienuuden vuoksi ja haku tapahtuu yleensä pöydästä käsin. Samalla myös tanssiravintolaan tullessa kaikki eivät välttämättä ole tulleet pelkästään tanssimaan vaan kuuntelemaan musiikkia ja nauttimaan alkoholia.

Tanssilavoille mennessä ilmassa on jo erilaista tunnelmaa kuin verrattuna baarielämään. Tanssilavat ovat idyllisellä ja kauniilla paikoilla, luonnon tai veden äärellä, musiikki on erilaista sekä ikäjakauma on suuri, alkoholi ei ole niin voimakkaasti esillä kuin ennen vanhaan. Käytöstävät tanssilavoilla kumpuavat arkielämästä, ja kunnioitus toisia kohtaan on ensisilmäyksellä voimakkaammin esillä kuin normaalissa elämässä. Ensikertalainen saattaa tuomita tanssi-illan sekamelskaksi jossa monisatapäinen tanssikansa ryhmittyy ennen tanssin alkua tiettyyn paikkaan, tanssiin haussa näyttäytyy kaaos ja musiikin alettu tanssijat tanssivat yleisesti lieviä törmäyksiä huolimatta sulassa sovussa keskenään vastapäivään, jotkut hitaammin, toiset nopeammin ja osa keskellä lattiaa tanssin kädenalitanseja.

Opinnäytetyöni tavoite on toimia tulevaisuuden seuratanssin ”linjanvetona” jotta tulevaisuudessa saataisiin kaikille yhtenäiset säännöt. Jos tanssinharrastajat opetetaan yhtenäiseen etikettiin alusta alkaen, uskoisin, että tulevaisuuden lavoilla on huomattavasti helpompi toimia. Haasteena tietysti jo nyt ovat ne tanssijat, jotka ovat oppineet omille tavoille ja soveltavat etikettiä oman oppimansa mukaan. Toivoisin että lavatanssimaailma pysyy Suomessa vielä monta sataa vuotta tuottaen ja kasvattaen vahvaa perinnettä, joka meillä on. Uskon, että etiketin saamiseksi kirjalliseen muotoon tutkimustyötä pitää tehdä paljon.

Kilpatanssitaustani vuoksi lavatanssietiketti herätti minussa isoja tunteita - niin positiivisia kuin negatiivisiakin. En ymmärtänyt esimerkiksi syytä siihen, miksi pitää tanssia esimerkiksi kaksi tanssia yhden ihmisen kanssa, sekä kauhistelin hakurivejä, jossa luokitellaan miehet ja naiset omille puolilleen. Tanssin haussa mietin, että mitä tuntemuksia naisille herää kun heitä ei haetakaan tanssimaan ja miten itse käyttäytyisin, jos en pääsisi tanssimaan. Positiivista kumminkin oli, että löysin uuden paritanssilajin, jolla on omat perinteestä jota viedä eteenpäin.

2 PARITANSSIN HISTORIA

Veikko Niemelä kertoo teoksessaan, että tanssi on ihmiskunnan vanhimpia taidemuotoja. Tanssin historia ulottuu ihmiskunnan alkuaikoihin. Muinaiskreikkalaisten keskuudessa tanssintaito kuului yleissivistykseen ja sen opetus tärkeänä tehtävänä ja tekijänä kasvatukseen. Varsinainen seuratanssien historia alkaa vasta 1500 vuosisadalla Italian ja Ranskan hoveista. (Niemelä 1968, 6.)

Petri Hopun mukaan suomalaisesta tanssista on tietoja melko lyhyeltä ajalta. Hoppu mainitsee, että joitakin viittauksia tanssiin on esimerkiksi Olaus Magnuksen kuuluisassa historiateoksessa 1500-luvulta, ja muutamia yksittäinen maininta tanssista löytyy 1600-luvulta, mutta varsinaisesti suomalaisesta tanssista ei tiedetä kovinkaan paljon ennen 1700-lukua. Paritansseista ei ole varsinaisia dokumentteja vielä 1600-luvulta, mutta luotettavien todisteiden perusteella voidaan arvella, että vanhin Suomeen tullut paritanssi polska tunnettiin tuolloin ainakin läntisellä ja eteläisellä rannikkoseudulla. Ruotsissa on kansanomaisesta polskasta tietoja 1600-luvun puolestavälistä, ja Suomen rannikkoseudut kuuluivat tuohon aikaan valtakunnan ytimeen, joten sielläkin tanssi lienee omaksuttu samoihin aikoihin. (Hoppu 2003, 36–37.)

Tanssimisen käsite oli esimerkiksi keskiajalla varsin toisenlainen kuin 1700-luvulta eteenpäin. Tanssihan on nimityksenä tullut Suomeen sekä ruotsista että venäjältä, ja se ei ilmeisesti ole tarkoittanut kaikkia nykyään tanssiksi laskettavia ilmiöitä, vaan erityisesti sillä lienee viitattu paritanssiin. Paritanssin tulo Suomeen aiheutti tanssikulttuurissa erittäin voimakkaan murroksen, jota kesti 1900-luvun alkuun. Kehityksen tuloksena pareittain tanssimisesta tuli tanssin ihannemuoto, ja muut tanssimuodot jäivät pois käytöstä. Lähes kaikki uudet tanssimuodot 1700-luvulta 1900-luvulle olivat paritansseja tai ryhmätansseja, joissa tanssittiin pareittain. (Hoppu 2003, 36–38.)

1800-luvulla tansseja järjestettiin sekä sisätiloissa että ulkona: talvella luonnollisesti tanssittiin ainoastaan sisällä, mutta kesällä oltiin ulkona silloin, kun se oli mahdollista (Hoppu 1999, 290). Kun vuonna 1939 talvisota syttyi, Suomi julisti

tanssikiellon ainoana sotaikäyvistä maista. Tanssikiellon aikana suomalainen iskelmä muuttui. Sielu, sydän, suudelma ja kaipuu täyttivät laulujen sanat. Vuonna 1984 tanssikielto kumottiin. (Tervomaa 2003, 101.)

Peltokangas viittaa päättötyössään Vilkunaan jonka mukaan, talkootöissä nuorilla on ollut mahdollisuus tutustua toiseen sukupuoleen. Mikäpä olisikaan ollut parempi aviopuolison katsastuspaikka kuin vanhat työnjuhat? Nämä olivatkin erityisiä nuorison tapaamistilaisuuksia joissa otettiin ensimmäiset ujut askeleet läpi elämän ulottuvaa liittoa kohti. Talkootilaisuuksissa tytöt ja pojat saattoivat näyttää, mihin pystyivät työnteossa ja ilonpidossa. Nuoret, jopa ujoimmatkin, vilkuilivat toista sukupuolta. Talkoojuhlien kohokohta nuorille olikin yleensä tanssi, kun nuoriväki kiersi talosta toiseen, rakkaus syttyi ja joidenkin kohdalla ennustus kihloista tai häistä todella toteutui. (Peltokangas 2000, 14–15.)

Pesola kertoo teoksessaan, että nuoriso löysi tapoja iloita myös sotaoloista, järjestäen luvattomia nurkka- ja latotansseja, vaikka niiden järjestämisestä jaettiin sakkoja tai laitettiin jopa vankilaan. Myös kaupunkilaisten kotihipat yleistyivät. Sodan jälkeisiin tanssi-iltamiin kohdistettiin huvivero. Valtiovalta pyrki sekä säätelemään ihmisten tanssihalua että hyötymään siitä. Nuorisojärjestöt harjoittivat puolestaan ideologista valistusta tanssikysymyksen tiimoilta. Ohjelmallinen ilta-makulttuuri, jonka juuret ulottuvat 1800-luvun jälkipuoliskolle, säilyi merkittävänä osana huvielämää 1950-luvulle saakka juuri näiden ohjaavien toimien ansiosta. Iltamiin sisältyi yleensä sekä yhteisöllinen juhla ohjelmaosuuksineen että erityisesti nuorten suosima tanssi. Tanssin osuus illasta vaihteli, aina ei edes tanssittu. Vuodesta 1920 lähtien oli huvilainsäädännössä vedetty tanssi-iltamien ja ohjelmallisten iltamien välinen raja. Tanssi-iltamilla, tanssiaisilla tarkoitettiin huvitilaisuuksia, joiden ohjelmaan sisältyi yli tunti tanssia. Ohjelmallisissa iltamissa pääasiallisen ohjelman muodostivat, lausunta, näytelmät, voimistelu-, laulu- ja soittoesitykset. Huvitilaisuuden lopuksi raivattiin tuolit alta pois verotuskäytännön sallimaa tunnin tanssia varten. Tanssi-iltamista joutui maksamaan leimaveroa. (Pesola 2003, 309–311.)

2.1 Paritanssin synty

Paritanssit ovat syntyneet joukkotansseista. Muinaisina aikoina tanssittiin yleensä ulkona, esimerkiksi ketjussa kiemurrellen tai piirissä nuotion ympärillä. Kun tanssi siirtyi sisätiloihin, tanssikuvioiden muotoon vaikutti rakennuksen muoto: suunnikkaan muotoisissa huoneissa oli luonnollista tanssia seinien suuntaisissa riveissä, ja näin arvellaan rivitanssien syntyneen. Rivitansseista lienee puolestaan saaneet alkunsa paritanssit: vastakkaisriveissä tanssitut kositanssit johtivat luontevasti parinmuodostukseen. Mutta käsitykset siitä, milloin paritanssi on saanut alkunsa ja millaista se alkuaan on ollut, ovat ristiriitaisia. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 32.)

Valssia pidetään maailman vanhimpana paritanssina, tai oikeastaan vanhimpana vielä nykyäänkin tanssittavana paritanssina (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 167). Ennen valssin päätymistä Suomeen 1800-luvulla tanssittiin valssia Etelä-Saksan alppiseuduilla 800 vuotta. Vuosina 1300–1550 koettiin Euroopassa ensimmäinen valssin korkeasuhdanne. Tuolloista tanssia kuvattiin villiksi sekä intohimoiseksi. Se valloitti koko saksaa puhuvan Euroopan Pohjanmerelle saakka. Osa valssista tanssittiin vartalot erillään ja suljetussa tanssiotteessa oltiin vain karkelon huippuhetkillä. (Kahila & Kahila 2006, 147–148.)

Laine viittaa pro gradu -tutkielmassaan Knuutilaan, joka toteaa että ensimmäiset merkinnät valssin tanssimisesta säätyläisten keskuudessa Suomesta ovat vuodelta 1800. Jo 1850-luvulla sen kansanomaisen muoto oli levinnyt jo suurimpaan osaan maata. Kansa oli kehittänyt valssista itselleen sopivia muotoja, ja näin tanssi oli muuttunut ylevästä sivistyneistön pyörähtelystä kansan huvitukseksi. (Laine 2003, 21.)

2.2 Termit, nimitykset ja niiden merkitykset

Kuuttila viittaa pro gradu -tutkielmassaan Niemiseen. Jonka mukaan lavatanssi, seuratanssi, sosiaalitanssi ja paritanssi – nämä ovat kaikki termejä, joilla samo-

ja tansseja kutsutaan eri yhteyksissä. Pari- ja seuratanssitermiin voitaisiin sisällyttää muun muassa vanhat tanssit ja kansantanssit. Toisaalta taas lavatansseihin voidaan sisällyttää kansantansseihin kuuluvat paritanssit, kuten jenkka, polkka, masurkka ja valssi. (Kuuttila 2012, 7.)

Liisa Kontturi-Paasikko kertoo kirjassaan paritanssien käsitteiden käytön olevan nykypäivänä tanssikentällä kirjavaa ja vakiintumatonta Kontturi-Paasikko on avannut käsitteiden merkitykset seuraavanlaisesti. Paritanssi käsittää seuratanssin ja lavatanssin sekä sosiaalisessa, että esittävässä tai kilpailtavassa muodossa. Seuratanssit ovat kaikki paritanssit, joita tanssitaan vapaan viennin periaatteella ja jotka ovat olemassa elävässä paritanssikulttuurissa. Seuratanssi on paritanssin sosiaalinen muoto. Lavatanssi on suomalaista, tanssilavoilla ja -ravintoloissa tanssittavaa seuratanssia. Vakiotanssien omaiset tanssilajit ovat suomalaiseen tanssilavakulttuuriin liittyvät, suljetussa tanssiotteessa tanssittavat, salia kiertävät lajit. Niiden perinne pohjautuu englantilaisten vakioimiin lajeihin. Latinalaistanssien omaisia tanssilajeja ovat suomalaiseen tanssilavakulttuuriin liittyvät lattaritanssit, joiden pohja on englantilaisten vakioimissa lajeissa. Swingtanssien omaisia tanssilajeja ovat suomalaiseen tanssilavakulttuuriin liittyvät swing - aikakaudelta alkunsa saaneet tanssilajit ja niiden johdannaiset. Kansantanssien omaiset tanssilajit puolestaan tarkoittavat suomalaiseen tanssilavakulttuuriin liittyvät kansanperinteeseen pohjautuvat lajit. (Kontturi-Paasikko 2012, 11.)

Kontturi-Paasikko kirjoittaa painottaen sanaa seuratanssi ja antaen painoarvon toiselle yhdyssanalle tai merkityksen kokonaisuudessaan sanalle seuratanssi. Monelle ihmiselle riittää, kun osaa foksen ja valssin perusaskeleen ja käy näillä taidoilla silloin tällöin tapaamassa tuttavien ja kuuntelemassa mukavaa musiikkia. Tällöin voisi ajatella, että seuratanssi -yhdyssanan ensimmäinen osa *seura* saa isomman merkityksen kuin toinen. Ihmiset ovat kuitenkin huomanneet sen, että tanssintaito on paitsi iloksi itselle, myös isoksi avuksi mieleisen seuran löytämisessä tanssipaikalta. Näillä tansseissa kävijöillä on halu kehittää ja ylläpitää tanssintaitoa käymällä kursseilla ja leireillä, joten tanssipaikalla ihmisten tapaa-

minen ja tanssiminen ovatkin yhtä tärkeässä roolissa, silloin kyse on kokonaisuudessaan seurataanssista. (Kontturi-Paasikko 2012, 14.)

Liisa Kontturi-Paasikko kertoo, että aktiivitanssijoille tanssimisesta on tullut harrastus tai jopa elämäntapa, ja he kokoontuvat muun muassa erilaisille tanssileireille ja suosittujen tanssiorkesterien keikoille. Lähes kaikki vapaa-aika kuluu tanssimisen parissa, ja tuttavapiiri koostuu tanssijoista. Tanssimista harrastetaan toisten aktiivitanssijoiden kanssa, siitä keskustellaan sosiaalisessa mediassa ja se on tapa viettää aikaa ilman minkäänlaista parinhakuriittiä. Tällöin voisi puhua seurataanssista painottaen enemmän sanaa tanssi. (Kontturi-Paasikko 2012, 14–15.)

2.3 Tanssilavojen synty ja nykyhetki

Yksinkertaisimmillaan ensimmäiset tanssilavat ovat olleet varsin alkeellisia rakennelmia. Niiden alkuperän selvittäminen on vaikeaa, ellei peräti mahdotonta. Suomessa vanhimpia tanssilavoja saattoivat olla kaupunkien kansanjuhlien tai erilaisten yhdistysten kesä- ja vuosijuhlien tilapäiset avolavat. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 56.)

Muranen viittaa Niemiseen, joka jakaa sotien jälkeiset lavat, avolavoiksi, kate-
tuiksi lavoiksi ja suurlavoiksi. Avolavat eli kattamattomat pienlavat olivat lankuis-
ta rakennettuja yksinkertaisia lattioita, joita saattoi reunustaa kaide, penkkirivi tai
soittajille oli tehty erillinen katos. Koska lavat olivat säiden armoilla, ne eivät
kestäneet kovin kauan ja sateen sattuessa tanssit jouduttiin perumaan. Suu-
remmat lavat katoksineen syrjäyttivätkin avolavat. (Muranen 2001, 20–21.) Ha-
kulinen ja Yli-Jokipii kertovat että, nykyään säännöllisessä tanssilavakäytössä
olevia avolavoja koko Suomessa on vain muutamia. (Hakulinen & Yli-Jokipii
2007, 89.)

Pesola kertoo, että tanssikiellon purkaminen oli lähtölaukaus tanssilavakulttuurin ja ohjelmallisen iltamakulttuurin nousulle. Lavoja pystytettiin tiuhaan tahtiin

joka puolella maata. Tansseja ryhtyivät järjestämään pääasiassa urheiluseurat, vapaapalokunnat, työväenyhdistykset, maamies- ja nuorisoseurat sekä pienviljelijäyhdistykset. Tanssien ja iltamien varojen kasvun kautta kaikenlainen muukin järjestötoiminta vilkastui. Kesäisin tansseja pidettiin etupäässä lavoilla mutta talvisin seurain- ja työväentaloilla. (Pesola 2003, 314.)

1960-luvulla kansainvälinen rockmusiikki innoitti nuoria. Nuoret oppivat huvittelemaan diskoissa ja ravintoloissa ja samalla nuoret alkoivat pitää lavoja vanhanaikaisina. Myös vanhemmat ikäluokat muuttivat käyttäytymistään. Tanssinharrastajista enemmistö oli kaupunkilaisia, ravintoloitsijat huomasivat hyvän markkinaraon. Sen yhteydessä syntyi suuri määrä tanssiravintoloita, ja ne houkuttelivat tanssijoita, orkestereilla, jotka soittivat vanhaa tanssimusiikkia. Ravintolatanssit alkoivat usein iltapäivällä. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007 117–118.)

Laine viittaa Hirvoseen jonka mukaan 1960-luvulla, tanssilavoilla ei saanut myydä alkoholia, silloin varsinkin miehillä oli tapana käydä taukojen aikana ottamassa omasta piilotetusta pullosta ”rohkaisuryppyjä”. (Laine 2003, 37.) Hakulinen & Yli-Jokipii viittaa järjestysmiehenä toimivan Malmin kertoneen, että lavakulttuuri on vuodesta 1999 siistiytynyt verrattain 1960–1970- lukuun jolloin ihmisiä raahattiin putkaan alkoholin ja väkivaltaisuuden takia. Lavoille ei kannata lähteä ryppäämään, kun sieltä on päästävää pois omalla autolla. Alkoholipolitiikka tuli vapaammaksi Suomessa 1990-luvulla, silloin monet suuret tanssilavat saivat mietojen alkoholijuomien anniskeluoikeuden. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 145–155.) Jos tanssi-illan järjestäneillä ei ole alkoholin myyntioikeutta, niin silloin saattaa tanssipaikalla esiintyä salamyyntiä tai piilopulloja (Yli-Jokipii 1999, 249).

Laine viittaa Apoon joka toteaa, että pienille tanssilavoille ja seuraintaloille kuului erottamattomana tekijänä alkoholi. Tanssilaisuuksien alkoholitarjoilu tuli luvalliseksi vasta 1980-luvulla, mutta jo niin kauan kuin ihmiset ovat kokoontuneet yhteen, on alkoholilla ollut sijansa. Seuran tai yhdistyksen järjestämissä tansseissa ei ollut luvallista nauttia omia juomia, mutta nurkan taakse tai metsään kätkeyty pullo oli enemmän tapa kuin poikkeus. Humalaiset miehet aiheuttivatkin

käyttäytymisellään ongelmia sekä tanssilavalla että sen ulkopuolella. (Laine 2003, 24.) Tanssitilaisuuden järjestäjällä olikin palkattuna järjestysmiehiä pitämään yleistä järjestystä yllä (Yli-Jokipii 1999, 249).

Veikko Niemelä kertoo teoksessaan, että nykyaikainen seuratanssi on kansoja ja kansankerroksia yhdistävä, seurustelumoto. Seuratanssi ei tunne puoluerajoja, ei rotukysymystä, ikää, syntyperää eikä liioin kielitaitoa ja on kuitenkin mitä huolitelluinta käyttäytymistä. (Niemelä 1968, 5.)

2.4 Erilaisia tanssilavoja

Tanssilavojen muodot ovat tavallisesti neliöitä, suorakaiteita, ympyröitä tai monikulmioita. Lavojen yleiseen varustukseen kuuluu, kahvio, wc, narikka ja grilli. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 89–91.) Nykyaikana tanssipaikalta yleisesti löytyy muiden lisäksi juomapiste, arpajaiset, kenkämyynti tai jokin muu oheistarvikemyynti. Yli-jokipiin mukaan tanssilavan alue on usein aidattu, ja perinteisellä tanssilavalla orkesterinkoroke on yleensä oviaukkoa vastapäätä lavarakennuksen peräseinällä ja tila jakaantuu kahtia. Ovelta katsottuna oikealla on naisten ja vasemmalla miesten puoli. Yhdessä tanssilavalle tulleet parit yleensä asettuvat penkkiriveille istumaan ja lähtevät tanssimaan tahdin alettua. (Yli-Jokipii 1999, 249.)

Tanssi.net – sivusto on kirjannut listan toimivista tanssipaikoista joissa järjestetään tanssitapahtumia. Tanssipaikkoja Tanssi.net – sivustolla on kirjattuna 262 kappaletta (Suomen tanssipalvelin 2013a, hakupäivä 19.2.2013.) Varmaa tietoa määrästä ei ole, sillä jokainen järjestäjä ei välttämättä ole ilmoittanut tietojaan, tai tiedot ovat jääneet jostain syystä kirjoittamatta ylös. Hakulinen & Yli-Jokipii ovat listanneet Suomen tanssipaikat vuonna 2005. Listassa on ilmoitettu, tanssipaikan nimi, kunta, maakunta ja paikan laji. Lisäksi onko kyseessä talo, lato vai lava sekä mahdollinen perustamisvuosi, jos se on tiedossa. Myös lattian pinta-ala on kerrottu sekä, milloin kyseisellä tanssipaikalla on tanssikausi sekä

montako kertaa tansseja on enimmillään kuukaudessa. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 218–229.)

Suomessa pystyy tanssimaan minä vuodenaikana tahansa. Tanssilavoja ja tanssipaikkoja Suomessa on erilaisia, meillä on viihdekeskuksina tunnettuja suurlavoja, pieniä lavoja, pelkkiä kesälavoja, talvitanssipaikkoja sekä ravintoloita. Seuraavana listaan muutamia esimerkkejä lavoista ja niiden kooista sekä tunnelmasta. Lisänä kerron haastatteluun osallistuneiden omia tunnelmia erilavoilta.

Viihdekeskus Merisärkkä sijaitsee Kalajoella hiekkasärkillä: Ravintoloita Merisärkältä löytyy yhteensä kolme. Karaokeklubi, Night Club Vintti sekä Arena, jossa lavatanssit pidetään. Merisärkällä on baareissa A-oikeudet sekä valvottu narikka. Areenalla on yli 100 m²:n esiintymislava ja tanssilattiaa runsaat 800 m²:ä. Tanssimaan pääsee ympäri vuoden. Viihdekeskuksesta löytyy myös ruokapaikka Meribistro-pizzeria. Terrasseilta voi nähdä Hiekkasärkkien näkymät: Meren, hiekkarannat, auringonnousun- ja laskun. (Viihdekeskus Merisärkkä 2013, hakupäivä 23.2.2013.)

Pitkään suosikkipaikkana oli Kalajoen Viihdekeskus Merisärkkä, mutta nyt se on muuttunut enemmän bilepaikaksi juottoloiheen. Viime kesästä alkaen olemme käyneet kesällä Ruokolahden lavalla (Paavolan kylä, Siikajoki). Ruokolahdella on erinomainen lattia, joka on kakkosperuste tanssipaikan valinnassa, ykkösperuste on sijainta, tässä iässä ei viitsi lähteä yli sadan kilometrin päähän. (N65.)

Kesälavat mm. Kyllikinranta, Iisalmi, Pyhäsalmen suurlava, Luhurikka Lapua, ykkönen on tietenkin Merisärkkä, pääasiassa sijaintinsa vuoksi, mutta myös siksi että siellä on aina tilaa tanssia, vaikka väkeä olisi paljon. (N34.)

Hakulinen & Yli-Jokipii kirjoittavat tanssipaikkojen listauksessa pinta-alan mukaan, että tiedossa olevin pienempien tanssipaikkojen lattian pinta-ala on 40 m²:ä. Toinen pienistä paikoista sijaitsee Ypäjällä, jossa on kesäisin satunnaisesti ladossa tanssit, ja toinen paikka sijaitsee Enontekiössä, jossa on ympäri vuoden satunnaisesti tansseja. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 228–229.) Tarkas-

telen hieman tarkemmin vähän suurempaa tanssipaikkaa, joka on silti viihdekeskusiin verrattuna huomattavasti pienempi ja toiminnassa joko kesäisin tai talvisin. Hakulisen ja Yli-jokipiin mukaan Kanta-Hämeessä sijaitsevan Vojakkalan lavan lattiapinta-ala on 100 m²:ä. Vojakkalan lava on rakennettu, vuonna 1957 (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 229). Vojakkalan lava on maalaismaaisessa, jossa tanssitaan lähes joka kesä lauantai klo 20–01. Juhannuksena tanssit kestävät tunnin pidempään. Tanssi-iltana lavalla toimii bufetti, olut telta sekä grilli. Tanssilavaa ylläpitää ja tanssi-illoja järjestää kylän urheiluseura Valpas ja heidän talkooväkensä. (Hirvenoja & Savolainen 2005, hakupäivä 22.2.2013.)

Laurilan lava on jäänyt mieleen pienuutensa ja siellä vietettyjen tanssihetkien vuoksi. Se oli niitä alkuaikojen onnistumishetkien paikkoja joka antoi virtaa koko touhuun. (M-38.)

Kesälavana pelkästään toimiva litiän VPK:n lava Lappeenrannassa on perustettu 1946 avolavana (Suomen tanssipalvelin 2013b, hakupäivä 19.2.2013). Vuonna 1951 litiän lava sai ensimmäisen katon ja samalla lava-alue aidattiin. Lava on kertaalleen rakennettu uudestaan vuonna 1961. Pitkin vuosikymmeniä on tehty remontteja sekä uudistuksia ja vasta vuonna 1968 tanssilavalle on rakennettu ravintola b-oikeuksilla ja vuonna 1987, perusparannuksien mukana on saatu wc-tilat, vesijohdot ja sähköparannuksia. Tanssilava pyörii Lappeenrannan Urheilu-miehet ry:n talkoovoimin. (Lappeenrannan Urheilu-Miehet 2013, hakupäivä 19.2.2013.) Tanssilattian pinta-ala on 480 m²:ä ja lattian malli on soikio (Suomen tanssipalvelin 2013b, hakupäivä 19.2.2013). Tanssilava sijaitsee 12 kilometriä Lappeenrannan keskustasta ja Kemubussi-nimellä toimiva linja-auto kuljettaa tanssijat Lappeenrannasta lavalle ja takaisin. (Lappeenrannan Urheilu-Miehet 2013, hakupäivä 19.2.2013).

Suosikki tanssipaikkani on Kyllikinrannan lava lisalmessa. Siellä on vielä semmoista lavaromantiikkaa ja henkeä tavattavissa. Se ei ole sellainen liian nykyaikainen ja kliini paikka kuin niin moni nykyään on. (M36.) Kangasalan Kisaranta. Se on lähellä, siellä on tilaa ja siellä on hyvä lattia. Hyvät kulkuyhteydet ja hyvät orkesterit ovat plussaa. (M31.)

Hakulinen & Yli-Jokipii kirjoittavat, että Auran nuortentalo toimii tanssipaikkana talvisin. Nuortentalo on perustettu vuonna 1966, ja tanssilattian pinta-ala on 512 m²:ä (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 218). Tanssilattian muoto on suorakulmio (Suomen tanssipalvelin 2013c, hakupäivä 22.2.2013). Auran nuortentalossa toimii kahvio, jossa on b-oikeudet (Auran Nuortentalo 2013, hakupäivä 22.2.2013). Nuortentalolla on myös vartioitu narikka, jossa palvelumaksu on 1 € (Suomen tanssipalvelin 2013c, hakupäivä 22.2.2013). Auran nuortentalon kotisivuilla ei kerrota, onko artisteille oma esiintymislava vai rakennetaanko se lattialle tanssi-iltoina. Tanssi.net kertoo sivuillaan, että nuortentalossa tanssiaika on lokakuusta huhtikuuhun aina lauantaisin klo 20–01. Naistenhaku on ajoitettu klo 22.30:n ja 23.30:n väliselle ajalle. (Suomen tanssipalvelin 2013c, hakupäivä 22.2.2013.)

Wanha tanssikellari on yksi monista tanssiravintoloista Suomessa. Wanha tanssikellari sijaitsee Helsingin ydinkeskustassa. Tanssimaan pääset tanssi- ja iskelmämusiikin tahtiin sekä välillä myös rock- ja bilebändien tahtiin. (Wanha tanssikellari 2013d, hakupäivä 23.2.2013.) Wanha tanssikellari on perustettu vuonna 1994, ravintola on savuton ja ravintolassa on A-oikeudet. Tanssilattian pinta-ala on noin 100 m²:ä ja naisten tanssit ovat tiistai-iltaisina. Suomen tanssipalvelimen mukaan tansseja järjestetään maaliskuussa, tiistai-iltaisina. (Suomen tanssipalvelin 2013d, hakupäivä 23.2.2013.)

Mielestäni paras tanssipaikka on Lohjalla oleva Tanhuhovi. Siellä on tilava ja hyvä tanssilattia, myös sali on muodoltaan hyvä, joten tanssijat voivat edetä esteettömästi. Asuinpaikaltani on Tanhuhoviin matkaa noin 90km, joten käyn siellä vain 1-2 kertaa vuodessa. Useimmiten käyn talvisin Vantaalla Puistokulman alaselällä sekä kesäisin Vantaalla Helsinki Pavilla. Suosin mieluiten sunnuntai-ilta tansseja. (M66.)

Ei ole yhtään suosikkipaikkaa. Kävisi tylsäksi käydä aina samassa paikassa (M60). Suosikkipaikkani oli Tykkimäen lava Kouvolassa. Lava on tiloiltaan ideaali lavatansseille; muodoltaan pyöreä, keskellä yksi iso tolppa, ei ruuhkaantuvia kulmia eikä häiritseviä tolppia. Korkean katon vuoksi ilmava, tanssilattia oli hyvä ja paikka sisälsi suuret ikkunat. Valitettavasti Tykkimäellä ei enää järjestetä tansseja. Nykyään minulla ei ole suosikkitaanssipaikkoja. Sinne mennään, minne päästään, joskus se on lähtien lava Lappeenrannassa, talvella Kuntotalo Kouvolassa. (N37.)

3 ETIKETTI

Nykyään etiketin mukainen käytös ymmärretään taidoksi toimia luontevasti erilaisissa tilanteissa - arjen kohtaamisissa ja muodollisissa juhlissa. Monet tapatieto-oppaat korostavat, että hyvä käytös on iloksi ja hyödyksi niin ihmiselle itselleen kuin hänen ympäristölleen. (Kämäräinen 2005, 19.) Sana etiketti mielletään käyttäytymissäännöiksi. Kohtelias käytös on opittava. Perustaitojen opettaminen on ollut kulttuurista ja aikakaudesta toiseen kasvattajien tehtävä. Lapset ja nuoret on harjaannutettu tiettyihin siisteys-, tervehtimis- ja ruokailutapoihin, yhteisön perinteisiin ja sukupuoleen sidoksissa olevaan roolikäyttäytymiseen. Etikettisääntöjä ei pidä kokea ylimääräiseksi riesaksi vaan varastoksi, josta tarpeen tullen kaivetaan esiin välineitä vuorovaikutustaitojen tueksi. Kohteliaisuuteen vastataan yleensä kohteliaisuudella, ja ystävällinen ihminen pannaan varmasti merkille. (Kämäräinen 2005, 15–16.) On kumminkin tärkeää muistaa, ettei mitään ole kirjoitettu kiveen, ei ole vain yhtä tapaa käyttäytyä oikein, vaan ohjeet kattavat koko elämän, niin että kaikki olisi helpompaa itselle ja muille (Larsson 2008, 7).

Yhteiskunta muuttuu koko ajan, ja voi olla, että entisaikaan kaikki oli yksinkertaisempaa, nuoret käyttäytyivät kohteliaasti ja kuuliaisesti vanhempia kohtaan, työntekijät esimiehiä ja alempisäätyläiset ylempiään kohtaan. Yksi konkreettisimmista muutoksista on yhteiskunnan monikulttuuristuminen, tarkoittanee kansainvälistymistä. Ennakkoluuloja saattavat myös synnyttää, maahanmuuttajat, pakolaiset, ulkomaalaiset opiskelijat tai keikkatyöläiset. Jokainen heistä tuo mukanaan omat tapansa ja totumuksensa, jotka saattavat synnyttää ymmärtämisongelmia ja ennakkoluuloja. Jokaisen kulttuurin kohdatessa tarvitaan suvaitsevaisuutta ja sopeutumistaitoja puolin ja toisin. (Kämäräinen 2005, 11.)

Kämäräinen kertoo kuvaillen, ihmisten harrastusten ja elämäntapojen ympärille tiivistyneistä alakulttuureista: esimerkiksi, golffareista, karavaanareista, luontoaktivisteista, paritanssijoista, jne. Kunkin ryhmän jäsenillä on ainakin osin yhteinen arvomaailma, mutta lisäksi he voivat kuulua samanaikaisesti useampaan ryhmään. Käyttäytymisen kannalta olennaista on, että tietyt ulkoiset merkit ku-

ten pukeutuminen, eleet ja kielenkäyttö vahvistavat ryhmän sisäistä kiinteyttä ja erottavat ne muista ryhmistä. (Kämäräinen 2005, 11–12.)

Laine viittaa Bringeukseen ja toteaa, että perinne välittyy esimerkiksi vanhemmilta tai isovanhemmilta lapsille ja opettajalta oppilaille eräänlaisena ketjureaktiona, jossa jokainen lenkki on yhteydessä toiseen ja on näin kykenevä välittämään tietoa eteenpäin. Perinteet eivät ole muuttumattomia, sillä ajan muuttuessa niiden sisältökin voi muuttua. (Laine 2003, 6–7.)

3.1 Arkipäivän etiketti

Kämäräinen kertoo kirjassaan, mitä kuuluu etikettiin ja minkälaisia erilaisia etikettimalleja meillä yhteiskunnassa on. Etiketin perustaidot lähtevät tervehtimistaidoista, toisen ihmisen esittelystä ja sanattomasta viestinnästä. Käytännössä tervehtiminen tapahtuu nykyisin yhtä aikaa esimerkiksi katuviolinässä tai lenkkipolulla. Jos tuttava seisoo bussipysäkillä tai kassajonossa, ohikulkija yleensä tervehtii ensimmäisenä. Sisään mentäessä tulija tervehtii jo paikalla olevia ja yksittäinen henkilö ihmisryhmää. Tervehtiminen on yhteisöllisen kontaktin minimuoto. Kädenpuristus on mielletty antiikin ajoista lähtien eleeksi, jossa kunnioitetaan tasa-arvoa ja ystävällisyyttä. Kättely on säilynyt virallisessa tervehtimiskaavassa tähän päivään saakka. Kättelyn alkusyy on se, että kättelijät osoittivat konkreettisesti, etteivät piilotelleet kourassaan minkään sortin tappoasetta. (Kämäräinen 2005, 4, 24–25.)

Larsson kertoo tervehtimissäännöistä seuraavaa: Kättele ihmisiä joille sinut esitellään. Kättele tai halaa työtovereita riippuen siitä, minkälainen suhde teillä toisiinne on. Mukavampia sukulaisia voit halata mutta muita vain kättele, ja ystävät antavat useimmiten halauksen. Kompromissin voit tehdä silloin kun on tuttavuuden raja-alueella eikä pysty luokittelemaan ystävää ja tuttavaa. Silloin voit tehdä ”käsihalauksen”. Käsihalaus ei ole niin intiimi tapa tervehtiä kuin tavallinen halaus, muttei myöskään niin persoonaton kuin pelkkä kättely. (Larsson 2008, 36.)

Kämäräinen kertoo etikettipelin alkeissa, miten esitellään osapuolet keskenään. Perinteiseen esittelyyn tarvitaan kolme osapuolta. Se joka esitellään, se jolle esitellään ja se joka esittelee eli tuntee molemmat esiteltävät. Arjen kohtaamisissa etiketin kanssa ei tarvitse tärkeillä, ei ole väliä kumpi esitellään ensin ja tapahtuuko esittely ennen vai jälkeen tervehdysten vaihdon. Olennaista on että osapuolet tutustuvat. (Kämäräinen 2005, 35.) Lassila esittää esittelyjärjestyksen seuraavasti, mies esitellään naiselle, alemmassa asemassa oleva esitellään ylemmässä asemassa olevalle, nuori esitellään iäkkäälle ja yksinäinen henkilö esitellään seurueelle. (Lassila 1999, 34.)

Keskustelu ja sanattomat viestit saattava olla ristiriidassa keskenään, ja vastaanottaja uskoo paremmin sanatonta viestintää. Se, mitä ihminen kertoo keholaan ja ilmeillään, on arvokkaampaa kuin juttelu. Mitä paremmin osapuolet ovat perillä toistensa sanattomasta kielestä, sitä tehokkaammin viesti menevät perille. (Kämäräinen 2005, 57.) Hymyile, kun sinulla on hyvä olla. Toisinaan kun ihmisellä on epämukava olla hymy saattaa jähmettyä kasvoille virnistykseksi. Katseesta voi lukea, mitä ihminen ajattelee. Iloiset silmät ovat avoimet, ja niistä loistaa syvä ja puhdas katse, sen sijaan jonka kaverilla ilme on tuijottava, kertoo viestillään, että kokee olonsa piinatuksi. Kun ihmisellä on hyvä olla ja elimistössä vallitsee rentoustila, silmissä on pehmeä katse. (Valonen 2010, 54.)

3.2 Tanssilavakulttuuri

Tanssilavakulttuuria pidetään erityisen suomalaisena, kulttuurin sanotaan olevan suomalaisuutta aidoimmillaan, kansanperinnettä iloisimmillaan ja ainutlaatuista koko maailmassa. Tanssilavakulttuuri on siis ilmiö samalla tavalla kuin sauna, tango tai kahvi. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 13, 17.) Hakulinen & Yli-Jokipii viittaavat kirjassaan toimittaja Pekka Liilaan, joka lavalla unelmoidaan, ihastutaan ja rakastutaan. Tanssi on yhdessä olemista ja kokemista, se on tekemistä ja tunteita. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 135.) Lavatanssit ovat paitsi elämänkumppanin etsintää myös terapiaa. Tanssit antavat mahdollisuuden tu-

tustua erilaisiin ihmisiin, sellaisiin, joita ei muutoin koskaan tulisi tavanneeksi. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 135.)

Tanssietikettiin pitäisi kirjata seuraava sääntö: hae joka ilta tanssimaan ainakin kolmea sellaista ihmistä joita et muista koskaan aikaisemmin hakeneesi. (M55.)

Kohdatessamme muita annamme ja vastaanotamme koko ajan vaikutelmia toisistamme: ensitapaamiseen haluaa valmistautua huolellisesti ja antaa hyvän yleisvaikutelman. Arkielämässä ja tanssipaikalla meillä on omat reviirin rajat. ihmisen reviirit voi luokitella, kosketusreviiriin sekä henkilökohtaiseen, julkiseen ja sosiaaliseen reviiriin. Kosketusreviirissä näkymättömän rajan saavat ylittää ainoastaan läheiset ihmiset, omat vanhemmat, rakastettu ja parhaat ystävät. Näitä alueita ovat pää, niska, kaula, rintakehän yläosa. Alue vyötäröseudusta alaspäin varpaisiin on sallittua koskettelu aluetta vain rakastetulle. (Valonen 2010, 49–50.) Eräs naisvastaajista kokemuksesta seuraavasti: ”Joskus olen siirtänyt käden pakarän päältä selkääni tai pyytänyt pitämään tiukemmin kiinni, jotta olisi helpompi seurata” (N50).

Henkilökohtaisella reviirillä liikutaan työpaikoilla, tansseissa, kursseilla ja vierailuilla. Olemme henkilökohtaisella reviirillä melkein kaikissa tilanteissa joissa tapamme jo entuudestaan tuntemiamme tai tietämiämme ihmisiä. Henkilökohtaisella reviirillä pystymme luontevasti toimimaan ja liikkumaan tuntematta itseämme uhatuksi. Sosiaalinen reviiri on tuntemattomien ihmisten aluetta, esimerkiksi kotiin tullut huoltomies pysyy toisesta kauempana kuin tutut ihmiset. Julkinen reviiri on varattu esiintyjille. Jos esiintyjä astuu kesken esityksen yleisön joukkoon, hän astuu väärälle reviirille ja yleisö voi hämmentyä tapahtuneesta. (Valonen 2010, 51.)

3.3 Havaintoja arkielämän etiketin ja tanssikulttuurin välillä

Tanssilavoilla on omanlaisensa kulttuuri ja toimintatavat, mutta arkielämän etikettisäännöt ovat muokkautuneet tanssilavakulttuuriin voimakkaasti. Uskoisin,

että ihmisten käytöstavat korostuvat entisestään tanssi-illassa, ja sen takia ulkopuolisen silmin ilta saattaa näyttää oudolta. Tanssietiketistä ei ole kirjoitettu kirjaa, eikä sääntöjä ole kirjattu ylös, joten ihmisten on vain seurattava ja toimitettava tanssiympäristössä muiden ihmisten mallin mukaan.

Tanssi-illan osallistujia voisi luonnehtia yhdeksi isoksi perheeksi. Tervehtiminen tapahtuu jo mahdollisesti lippujonossa, jos tullaan samaan aikaan jonottamaan. Jokaista ihmistä ei tarvitse erikseen tervehtiä mutta pieni pään nyökkäys ja hymy eivät vaadi paljoa. Erityisen tärkeänä pidän tervehtimistä tanssiin haussa, näin ollen myös osoitetaan kiinnostusta haettavaan henkilöä kohtaan.

Tanssi-illan aikana ei välttämättä tarvitse esitellä itseään, ellei halua. Koen että osa tanssijoista haluaa pysyä vain kasvotuttuina mutta osa kertoo tanssin alussa etunimensä, johon on kohteliasta vastata. Nimen kertomisen jälkeen on jo tehty sinunkaupat, jolloin pieni juttelu tanssin ohella on helpompaa mutta ei välttämätöntä. Tähän vaikuttavat tanssittava tanssi ja myös tanssiote, mahdollistaako tanssiote jutteluun. Juttelua on helpompi harrastaa tanssin ohessa kädenali tansseissa tai suljetussa paritanssiotteessa, jossa vain kädet koskettavat ja ei ole niin suurta vartalon kontaktia. Tiiviin vartalokontaktin kautta on päästetty toinen reviiirissä jo lähelle eikä puhetta silloin tarvitse – voi vaan antaa tanssin viedä.

Sinunkaupat voisi olla kiva, tuttavalleni jopa oli tyyneästi vastattu ”*olipa tyhmä kysymys*” kun hän oli sanonut oman nimensä ja kysynyt miehen nimeä (N50).

Tanssi-illassa jokainen reviiiri on niin sanotusti toiminnassa. Reviiirien rajat ovat yksilöllisiä, ja riippuvat persoonasta, kuinka kukin mieltää reviiirin ja sen väärinkäytön. Tanssinharrastajat ovat pääpiirteittäin avoimia ja myös helposti lähestyttäviä. Tanssin luonne, soiva musiikki, tanssipari, yleinen mieliala, tila sekä tunnelma vaikuttavat mielestäni reviiiriin, eli siihen, päästetäänkö ihminen lähelle vai onko välissä tilaa. Tanssiasennon tuntemista voisi sanoa jo yleissivistykseksi, mutta läheisyys tanssiessa on jokaisen oma mielipide ja päätös. Jos tanssiessa tuntuu että asennossa on huono olla, toista loukkaamatta voi pyytää tilaa

tai tanssiparia muuttamaan hieman esimerkiksi käsiensä asentoa. Kun kunnioit-
tat toista ihmistä, saat myös samanlaista kunnioitusta takaisin, ja näin jokaisella
tanssijalla on hyvä olla ja tanssi-ilta sujuu etikettiohjeiden mukaisesti.

Vaikka etikettiohjeet hyvistä käytöstavoista on kirjoitettu kirjoihin, tutkin onko
vastaajilla tiedossa tanssilavan hiljaisia sääntöjä ja jos sääntöjä on, miten ne
ilmenevät lavoilla. Jokainen tanssilava on erilainen. Tanssilavat pyörivät jonkun
seuran tai talkoovoimien kautta, lukuun ottamatta viihdekeskuksia, joissa on
baareissa omat työntekijänsä. Vastaajat kertoivat kirjoittamattomasta tanssieti-
ketistä seuraavaa:

Ne lienevät niitä sääntöjä, joita tahattomasti rikottuaan rikkoja joutuu la-
vakumppaneitten merkitsevien kaukokatseitten ja juorusupatusten koh-
teeksi – eikä pääse tanssimaan. (N57.) Käden puristus tanssin päätteek-
si, olen saanut tietää tanssipareilta. Veikkaan että kaikki lavoilla pyörivät
eivät tiedä merkitystä, ainakaan alkuaikoina kun aletaan tanssia. (N22-b.)

Minusta tuntuu että tanssietiketti on täynnä kirjoittamattomia sääntöjä ja
kulkee perimätietona, joten en erottelisi ”normaalia tanssietikettiä” ja hil-
jaisia sääntöjä” Toki paikkakohtaisesti määräytyy esimerkiksi hakurivin
muodostuminen ja se, miten kunkin tanssijan siinä kannattaa sijoittua
(selviää nopeitten jonkun tutun esimerkillä, muutoin pienellä tarkkailulla).
Myös pukeutumiseen liittyy tiettyjä piirteitä (urheilullinen tyyli, tietynlaiset
kengät, ei laukkua, vaatteiden viileys), jotka eivät varsinaisesti ole sään-
töjä mutta paljastavat rutinoituneen tansseissa kävijän. (N22-a.)

4 TANSSIMISEN TAIDOT JA KÄYTÖSTAVAT

1800-luvulla ja 1900-luvun alkupuolella suomalaiset ovat opetelleet tanssimaan varsin omatoimisesti, talojen tuvissa, kallioilla, navetoilla, hiekkakentillä ja latojen lankkulattioilla. Vanhemmat ovat opettaneet lapsiaan ja tanssitetous on siirtynyt sukupolvelta toiselle. (Kahila & Kahila 2006, 7.) Tanssin tarkoitus on luoda sosiaalisia taitoja, naisilla ja miehillä on mahdollisuus tutustua toisiinsa kahden kesken (Valonen 2010, 172).

Nykyaikana meillä on monia mahdollisuuksia oppia tanssimaan. Tanssimaan voi opetella itse lukemalla kirjoja tai katsomalla Internetistä oppia. Tanssinopetusta voi olla koulussa liikuntatunnilla, sekä lukiossa vanhojentanssit auttavat monia tanssitapaleen alkuun. Vapaa-ajalla voi käydä tanssikursseilla, leireillä tai mennä tanssilavoille ja ravintoloihin katsomaan sekä tanssimaan. Eikä ole poissuljettu asia, että tanssitaito vieläkin siirtyisi vanhemmilta, lapsille.

Nykyisin tanssin harrastamiseen on mahdollisuus useissa tanssiseuroissa ja -kouluissa. Niissä tarjotaan opetusta ja ohjausta monissa eri tasoryhmissä, joskin opetuskulttuuri on vielä paljolti tanssilajien, -askelten ja -kuvioden opettelua ja itse tanssitaitoa kursseilla tunnutaan opettavan harmittavan vähän. Isot tanssileirit ja viikonloppukurssit ovat ilmiö, joka on kasvanut viimeisten vuosien aikana huomattavasti. Leireillä ja kursseilla käytetään pääasiassa kokeneita opettajia. Tämä antaa myös opettajille haasteen yhdistää tanssitaidon opettamisen ja oppilasmassan viihdyttämisen samaan paikkaan. Nämä tapahtumat tarjoavat harrastajille mahdollisuuden kokoontua yhteen ja samalla oppia uutta tanssimisen saralla. (Kontturi-Paasikko 2012, 15.)

Kontturi-Paasikko jatkaa kertoen, että seuratanssikisailijat ovat oma tanssijaryhmänsä, joka treenaa lajia pitkäjänteisesti ja säännöllisesti. Seuratanssi on alkujaan ollut sosiaalinen laji, jossa ei ole esiintymiseen liittyviä elementtejä mukana. Kilpailuja järjestetään sekä yksittäisinä tapahtumina eri tahojen organisoimina että useamman kilpailun cup-kiertueena. Kilpailusysteemi on tällä het-

kellä murroksessa ja hakee suuntaansa, viimeisinä vuosina kilpailijoiden määrä on laskenut. (Kontturi-Paasikko 2012, 15.)

Tanssimaan opin aikoinaan koulussa liikuntatunnilla ja vanhojen tansseissa sekä kursseilla, että lavalla, tanssiharrastusta takana puolivuotta (N45-a). Tanssikursseilla, tanssiharrastusta takana 21vuotta (M31). Perus valssit ja foksit kotona sekä peruskoulun liikuntatunneilla. Lisäksi rock'n swing tanssit opetellut kursseilla, tanssiharrastusta takana kuusi vuotta. (N22-a.) Aluksi kotona, myöhemmin tanssikursseilla, tanssiharrastusta takana 30vuotta, aktiivisesti tanssikurssien jälkeen 20vuotta (M77). Tanssilajien perusteet olen oppinut tanssikursseilla, myöhemmin taidot ovat karttuneet myös lavoilla ja satunnaisesti leireilläkin, tanssiharrastusta takana 15vuotta. (N38.)

Nykyaikana ihmiset käyvät suurimmaksi osaksi tanssilavoilla, ravintoloissa, kursseilla sekä leireillä tanssimassa. Osa vastaajista siirtyy tanssilavalle joko artistin tai orkesterin mukana, tietäen että musiikki on hyvää ja selkeää. Osa vastaajista kertoo lähtevänsä vastaavasti kaveriporukassa tai yksin tanssimaan. Tanssimaan pystyy missä vain ja kenen kanssa vain. Kyselyssä kysyin, missä vastaaja käy mieluiten tanssimassa, kuinka usein hän käy tanssimassa sekä mikä on hänen suosikkitanSSIPaikkansa ja miksi? Sain muun muassa seuraavanlaisia vastauksia:

Lavoilla, ravintoloissa, missä vaan, tansseissa käyn 1-2krt/kk (M36). Kesäisin lähiseudun lavoilla, talvella kotikaupunkini tanssiravintoloissa, kerran olen käynyt tanssiseurun järjestämässä tanssi-illassa sekä tanssiristeilyllä. Käyn tanssimassa vähintään 1-2kertaa viikossa. (N55-a.) Kesäisin käyn lavoilla, syksystä alkaa enemmän tanssiravintola meininki ja sisätanssit. Kesäisin käyn tansseissa 3-5krt/vko ja talvella 1-2krt/kk. (N22-b.)

Käyn tanssimassa seuran harjoituksissa ja tanssi-illoissa sekä välillä lavalla. Lavalla käyn kesäisin 1krt/vko ja talvisin 1krt/kk. harjoituksissa käyn 1-2krt/vko. (N39.) Lavoilla, muutaman kerran talven aikana yritän ehtiä iltakursseille hiomaan itselleni vaikeimpia lajeja. Tanssimassa käyn 1-2krt/kk joskus kesällä useammin. (N45-b.)

Tanssilavoilla, tanssiravintoloissa, kurssi-illoissa, tilaisuuksissa sekä tanssileireillä sekä häissä on tullut tanssittua. Talvella eniten tulee käytyä seuran kurssi-illoissa ja vähän tanssiravintoloissa tanssimassa ja kesällä sitten lavoilla. Tanssimassa käyn pääasiassa oman jaksamisen, viitsei-
liäisyyden ja tuntuman mukaan. Välillä 1-2krt/kk:ssa jopa kolmeen kertaan viikossa. (M38.)

4.1 Tanssiin haku

Lassila on listannut kirjaansa käytöksen kultaisia ohjeita. Tervehtimisen taito osoittaa, että tervehtijällä on hyvä kasvatus. Tervehtijän tulee suhtautua avoimen ystävällisesti tervehdittävänsä, olipa hän kadulla vastaan tullut tuttu tai ventovieras kutsuilla. ”Epätervehtijöitäkin” löytyy, he antavat tervehtiessään katseen harhailta etsien jotain muuta mielenkiintoista. Täysin itsestään selvää pitäisi olla, että jokaista tervehditään yhtä ystävällisesti. (Lassila 1991, 22–25.) On myös hyvä muistaa, että kiitos on luonnollinen palaute, kiitos pukee sanoiksi sen mitä tunnet ja ajattelet, muista kiittää. Kiitä hyvästä seurata, kiitä ystävydestä ja uskollisuudesta. (Valonen 2010, 38.)

Tanssilavoilla on hyvä muistaa hyvät käytöstavat, ja kunnioittaa muita tanssijoita. Jo tanssipaikalle mentäessä olisi hyvä tervehtiä tuttuja sekä heidän seurassaan olevia ihmisiä. Kämäräisen mukaan tervehtimisjärjestelyä ei nykypäivänä enää tarvitse miettiä. Se joka ensi huomaa, tervehtii ensin, oli hän sitten mies, nainen, nuori tai ikäihminen. Tervehtimisen ei pitäisi tuottaa vaikeuksia. Mikä tahansa tilanteeseen sopiva avausakti käy, oli se sitten katsekontakti, hymy ja hyväntuulinen ”päivää”, ”iltaa” jne. (Kämäräinen 2005, 24.)

Tervehditään tanssin alussa ja muutenkin jos nähdään esim. lavan muissa tiloissa. Kohtelias käytös, katsotaan hakijaa silmiin, jutellaan sopivassa määrin ja hymyillään. Aina ei tarvitse jutella, tanssi puhuu puolestaan. Ja sen linjan olen ottanut, että jos hakija ei kauheasti puhu, niin en itse alapättämään. Kappaleen välissä voi sitten muutaman sanan vaihtaa. Tilanteen mukaan mennään. (N43.)

Laine viittaa Niemiseen jonka mukaan, perinteisesti on ollut miesten tehtävä hakea naista tanssimaan. Tanssi-illan aikana naisilla on ainakin yksi naistenhaku tunti jolloin naiset voivat hakea omia mielitettyjään tanssimaan. (Laine 2003, 29.) Valonen kirjoittaa, että mies kutsuu naisen tanssiin kumartamalla herrasmiehen lailla. Kutsu otetaan vastaan kohteliaasti kiittämällä. Kun mies on saanut myöntävän vastauksen, antaa hän naiselle käsivarren tanssilattialle johdatamista varten. (Valonen 2010, 173.)

Miesten tanssinhaussa on monia eri tapoja, tässä muutamia esimerkkejä joita itselleni on käytetty lavalla: Osa hakijoista kysyy ”Saanko luvan?”, toiset kumartavat ja katsovat silmiin eivätkä sano sanaakaan. Osa taas vastaavasti ojentaa pelkän käden ja ottaa katsekontaktin. Tanssiin vastaamiseen olen itse käyttänyt pientä niiaamista tai pään nyökkäystä sekä kiittämistä ja hymyilemistä. Otan hakijaa kädestä kiinni ja hän johdattaa aloituspaikalle. Ruuhkaisessa tanssipaikassa itselleni mieleinen haku on kysymys, katse ja käden ojennus. Silloin välttyy epäselviltä tilanteilta.

Jokaisen tanssinhaun miellän ensivaikutelman antamisen hetkeksi ja sinä hetkenä koen tärkeäksi antaa itsestäni hyvän vaikutelman, vaikka tietäisin ihmisen tutuksi. Ensivaikutelma on myös tärkeä, ja sillä tavalla ihminen oppii toiselta käytöstapoja sekä toimintamalleja.

Toistaiseksi en ole tohtinut askelharhaisuuttani ja rytmittomuuttani hakea ketään. Mutta jos menen maksullisiin tansseihin ja jos naisten hakuja ei ole riittävästi eli joka toinen tunti, niin varmasti haen - hakuvuoroista piittaamatta. Todennäköisesti odotan, että innokkaimmat könsikkäät pääsevät liikkeelle. Sitten vasta syöksyn jäämiesten ehkä harvaa rivistöä hämmentämään. Mietin: voidaanko yli-innokas nainen poistaa tanssipaikalta häirikkönä, jos hän hakee miehiä näitten vuorolla eikä osaa tanssia. Mutta ainakin ennen vanhaan miehet hakivat naisten vuorolla. Jos tämä käytäntö pätee yhä, niin se pätee toisinpäinkin. (N57.)

Lassila kirjoittaa, että kunniapaikka naiselle on miehen oikealla puolella. Jos on ahdasta väkijoukon keskellä, mies menee ensin ja nainen seuraa perässä. Näissä tilanteissa on hyvä muistaa myös käytöstavat ja odottaa omaa vuoroaan eikä lähteä tönimään muita kanssatanssijoita. (Lassila 1997. 100.)

Kämäräinen kertoo, että etikettisäännöt ovat yhdistäneet kumarruksen miehiin ja niiaamisen naisiin. Nykyisin kumarrus on kuitenkin yleistynyt kansainväliseksi tervehdysmuodoksi niin miesten kuin naisten keskuudessa. (Kämäräinen 2005, 28.) Muranen viittaa Haavio-Mannilaan ja Snikerssiin joiden mukaan naistenhaku yleistyi 1970-luvulla, kun sukupuoliroolikeskustelu ja naisasialiike vaativat naisille enemmän oikeuksia myös seurusteluasioissa (Muranen 2011, 27). Kahden vastaajan näkemykset käytöstavoista:

Palauttaminen ei koske naista, mutta tanssin kulku vaikuttaa tanssin kulku, millaisen kiitoksen annan miehelle. Mitä parempi tanssi, sitä isompi kiitos ja kumarrus. (N55-b.) Kaikille sama kohtelu, kuuluu tapoihini. Kädestä pitäen saatan mistä hainkin tai tietenkkin jos haluaa jonnekin muualle niin sitten sinne. (M29.)

4.2 Miten kieltäytyä kohteliaasti

Jos nainen on kavaljeerin seurassa tanssiravintolassa tai yleisluontoisissa tanssiaisissa, toinen herrasmies ei saa kutsua häntä tanssiin pyytämättä lupaa hänen kavaljeeriltään (Elmgren-Heinonen 1956, 461). Eräs mies vastaaja kertoo tavastaan tanssilavalla:

Tanssilavoilla käy ihmisiä joko yksin tai pariskuntana. Jos haen tanssiin naista jolla on miespuolinen ystävä vieressä, koen kohteliaisuutena miestä ja naista kohtaa että pyydän ”lupaa” mieheltä tanssittaa naista kahden tanssin ajan. Kunnioitan ystävyys sekä – parisuhteita ja mielestäni tämä sääntö/etiketti olisi hyvä olla kaikkien tiedossa. Mahdollisesti mustasukkaisuus kohtauksilta välttyttäisiin tältä osalta. (M55-b.)

Nainen voi kieltäytyä tanssimasta, mutta hänen täytyy silloin esittää siihen pätevä syy, esim. että hän haluaa hetken hengähtää, että hän on väsynyt tms. Missään tapauksessa nainen ei saa tanssia samaa tanssia jonkun toisen kavaljeerin kanssa. Jos kavaljeeri haluaa olla kohtelias ja voittaa suosiota, hän ei tanssi yksinomaan liehakointiin tottuneiden tanssiaiskaunottarien, vaan vaatimattomanpienkin kanssa. Nainen samoin niidenkin herrojen kanssa, jotka eivät juuri tanssi kehuttavasti. Näiden seurasta voi usein löytää puolin toisin parhaat ja arvokkaimmat tuttavuudet. (Elmgren-Heinonen 1956, 461.)

En kieltäydy, jos en osaa kappaletta tanssia niin kerron sen, mutta jos siitä huolimatta nainen haluaa, niin ei muuta kun kädet hikoillen koittamaan. (M29.) Naisten haulla useampi hakija, tanssin yhden kanssa kerrallaan. Lähden yleensä myös päihtyneiden kanssa tanssimaan mutta olen kieltäytynyt kohteliaasti jatkamasta kahden kappaleen jälkeen jos tanssi on holtitonta. Jos olen sopinut esim. vaimon kanssa tansseista etukäteen tai jos on aivan pakko päästä tauolle tai lähteä kotiin. (M40.) Kyllä vaan, kieltäydyn aina kun humalainen tulee hakemaan (N63).

Krause kirjoittaa, että seuratanssietiketin mukaan jokaisen, jota haetaan tanssimaan, tulisi suostua lähes poikkeuksetta. Ei esimerkiksi ole kohteliasta kieltäytyä tanssista tanssiakseen jonkun toisen kanssa, sillä aloittelijalle torjutuksi tuleminen voi olla vaikeaa. Poikkeuksia kieltäytymisen ”sääntöön” tekee, että et osaa kyseistä tanssia, tarvitset tauon tai lupasit tanssia jonkun muun kanssa. (Krause 2012, hakupäivä 10.9.2012.) Ellet halua lähteä tanssimaan kun joku tulee sinua hakemaan, sano ystävällisesti, ”ei kiitos” (Larsson 2008, 45).

Monen kyselyyn vastanneiden mukaan pääsyynä tanssista kieltäytymiseen on ollut vastapuolen liiallinen humalatila, epäsiisteys tai on käyttäytynyt epämiellyttävän töykeästi edellisellä hakukerralla. Voi myös olla, että tanssilattialla ei ole kunnioitettu toisten tanssitilaa vaan törmäilty muihin tanssijoihin. Osalla vastaajista on käynyt humalaisten kanssa haavereita, esimerkiksi varpaan kynsi on mustunut tai vienti on ollut kovakouraista. Syynä kieltäytymiseen ei ole tutkimuksessani ollut tanssijan väsymys, mutta epäkohtelias käytös nousi monen vastaajan keskuudessa vahvasti esille.

Kyllä. Ihan rehelliset rukkaset voin antaa vain humalaiselle. Muissa kieltäytymistarpeissa voin yrittää pakenemismenettelyä, jos naistenrivistä pystyy poistumaan takavasemmalle. Nämä muut kieltäytymistarpeet ovat miehiä, joiden kanssa olen tanssinut aikaisemmin ja todennut tanssiasennon/tyylin niin pahaksi, että sen jälkeen on jalka, olkapää, niska tai selkä kipeänä. Voi myös olla kyseessä mies joka ”opettaa” liikaa tanssin aikana. (N55.)

Näiden oppien yhdistäminen mielestäni kuvaa nykyajan tasa-arvoa, josta Elmgren-Heinonen kertoo kirjassaan. Olisi hienoa, että tanssilavoilta poistuisivat pienet kuppikunnat, jotka tanssivat vain keskenään. Jokaiselle olisi suuri etu saada laaja tanssikokemus tanssi-illalta sekä näin ollen myös isompi oppi tanssin suhteen sekä ihmissuhteiden myötä. Vaikka tanssi-ilta on vapaamuotoista seurustelua ihmisten kanssa, toivottavaa olisi että hyvät käytöstavat seurasivat mukana tanssi-iltoinkin. (Elmgren-Heinonen 1956, 462–463.)

4.3 Tanssisuunta

Tanssilattialla tanssiparit kiertävät tanssilattiaa vastapäivään, kulloisenkin tanssilajin ominaisin askelin. Mistä tämä kiertosuunta on saanut alkunsa, se on edelleen mysteeri, ehkä sekin pohjautuu monisatavuotiseen perinteeseen ja oikeakätisyyteen? Tanssisuunta on muotoutunut samantapaiseksi kuin urheilukenttä, jossa juoksijat kiertävät kenttää vastapäivään. (liite1.)

Kuuttila viittaa Laineeseen ja Sydänmäkeen, joiden mukaan tanssilavaetiketin perusajatuksena on mahdollistaa kaikkien tanssimisen sulassa sovussa. Musiikin soidessa tanssijat kiertävät tanssilattiaa vastapäivään. Nopeasti liikkuvat kiertävät ulkoreunaa, hitaammin etenevät hieman sisemmällä ja paikallaan olevat pyrkivät tanssimaan keskilattialla tai tanssilavasta riippuen myös tanssilavan jossain nurkassa tai syvennyksessä. (Kuuttila 2011, 11.)

Tämä koskee minua silloin, kun tanssin toisen naisen kanssa ja olen viejänä. Mielestäni suurin ongelma on se, että suljetun otteen tansseissa ohittaminen ei onnistu. Minä mielellään tanssin pitkällä etenevillä askeleilla mutta iso osa viejistä etenee paljon hitaammin. Etiketin mukaan nopeammin liikkuvat lähempänä ulkoseinää mutta tämä ei toteudu, vaan suljetun otteen tanssijat tasapuolisesti tukkivat koko liikkumisalueen. (N55.)

Hakulinen & Yli-Jokipii kirjoittavat perustansseista joita tanssi-iltana yleensä kuullaan. Näitä ovat valssi, hidas valssi, polkka, jenkka, masurkka, tango, foksi, humppa, rumba, cha-cha, samba, jive ja bugg. Jotkin artistit saattavat soittaa myös muita tanssilajeja lisänä: twistä, rockia tai argentiinalaista tangoa. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 167.) Nykypäivänä näiden lisäksi listaan voi lisätä salsan, lindy hopin sekä boogie-woogien.

Nämä tanssit voidaan luokitella kategorioihin, joista käy myös ilmi, miten tanssit asettuvat tanssilattialle. Jaan tanssilavan kahteen osaan: kiertäviin tansseihin ja paikallaan pysyviin. Kutsun kiertäviä tansseja nimellä perinteiset paritanssit ja paikallaan pysyviä keskilattialla tanssittavia tansseja kädenali tansseiksi. Listaan seuraavaksi tanssilajit satunnaisessa järjestyksessä.

Perinteisiä paritansseja, jotka pyörivät kehällä vastapäivään osa hitaammin osa nopeammin, ovat valssi sekä hidas valssi, tango, foksi, humppa, jenkka, marsurkka ja polkka sekä hitaat – toiselta nimeltä slovarit. Kädenalitanseja vastavasti ovat samba, cha-cha, rumba, jive, fusku, bugg, lindy hop, boogie-woogie ja salsa, joita tanssitaan paikallaan ja mielellään keskellä tanssilattiaa.

Tanssisuunnan kunnioitus on kyllä ihan ehdoton vaatimus, ilman sitä ei mikään toimi. Suvaitsevaisuuteni on lisääntynyt joka vuosi. Eikä se muutu niin kauan kuin avoimen otteen pyörijät pysyvät keskilattialla. Saatan siellä pyöriä minäkin. Olen oppinut hyväksymään jopa lavan reunalla roikkuvat bändärit, lippunsa hekin ovat maksaneet, saakoot siis nähdä idolinsa läheltä. (M55-a.)

Tanssisuunnan merkitys on noussut suurimman osan kyselyyn vastanneiden vastauksista esille. Tämä on siis tärkeä asia jokaisen turvallisuuden, hyvinvoinnin ja viihtyvyyden kannalta, mutta aina tätäkään ”sääntöä” ei kunnioiteta. Olisi hyvä että jokainen lavalla kävijä tietäisi perusasiat lavatanssin toimintatavoista ja näin ollen jokaisella tansseissa kävijällä jäisi hyvä mieli jokaisesta tanssiillasta.

Tanssilattialla tulisi käyttäytyä pelisääntöjen mukaan, jolloin kaikilla tanssijoilla on mahdollisuus nauttia tanssimisesta. Toisten tyylien kunnioittaminen on tärkeää. Tanssisuuntaan tulee ehdottomasti kaikkien edetä, toiset pitää ohitettaessa ottaa huomioon ja huomioida, että varsinkin tungoksessa omat tanssioitteessa olevat kädet ovat myös liikkuvia, jotta vältetään toisten tyrkkiminen. Kädenali tansseja tulisi tanssia keskellä lattiaa, jotta jätetään mahdollisuus suljetussa tanssioitteessa tanssijoille kiertää salia tanssisuuntaan. Eri tanssilajeja tulee kunnioittaa eli kädenali tanssit eivät sovi kaikkeen musiikkiin tanssittavaksi. Toisten huomioon ottaminen on erittäin tärkeä asia. Miehiä tulisi huomioida haettavan naisen osaamistaso eli sopeuttaa oma vientinsä sen mukaan. (N41.)

4.4 Tanssiasento

Petri Hoppu kertoo teoksessaan, että tanssi sisältää symboliikkaa. Tanssiminen on sellaisenaan merkityksellistä toimintaa, tanssiin liittyy fyysisen rasituksen, toisen ihmisen kosketuksen ja lämmön sekä ylipäättään aistillisuuden kokemista.

(Hoppu 1999, 41.) Kun mies ja nainen tanssivat yhdessä heidän molempien on osattava suhtautua toistensa vartaloon kunnioittavasti, on otettava huomioon kosketusreviiri ja on molempien vastuulla, että yhdessä on hyvä tanssia rentoutuneesti. (Valonen 2010, 172.)

Hakulinen & Yli-Jokipii kertovat kirjassaan viisikosketuksista tanssiasennosta, jossa naisen ja miehen kehon osat koskettava toisiaan. Kolmessa kohdassa kosketus tapahtuu kämmenellä, 1) miehen vasen kämmen pitelee kevyesti naisen oikeaa kämmentä ja kannattaa samalla naisen käsivartta, 2) naisen vasen kämmen lepää miehen oikealla olkapäällä ja 3) miehen oikea kämmen tukee naista tämän oikea lapaluun alta. Kämmenkontaktien lisäksi tanssiasentoon kuuluu kaksi muuta kontaktia, 4) naisen vasen kyynärvarsi lepää miehen oikealla olkavarrella, ja 5) kummankin rintakehän oikeat puolet koskettavat toisiaan. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 161–162.)

Hakulisen & Yli-Jokipiin mukaan, näin ollen tanssiparin jalat eivät ole vastakkain vaan lomittain, mikä mahdollistaa tanssin sujumisen paremmin. Tanssiasennon on selitetty juontuvan ainakin puolen vuosituhannen takaa, ajalta, jolloin eurooppalaisten aatelismiesten asuun kuului miekka. Tämä selittynee sillä, että useimmat miehet olivat oikeakätisiä ja sen ollen huottraa (*miekan nahkainen suojakotelo*) pidettiin vasemmalla lantiolla, jotta tarpeen tullen miekka voitaisiin vetäistä esiin nopeasti oikealla kädellä. Näin ollen mies asettui tanssiaisissa naisen eteen siten, että vartaloiden oikeat puolet olivat vastakkain. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 162.) Alkeistasolla, jossa oma kehontuntemus ei ole niin voimakasta, tavallisin suljetun tanssioitteen variaatio on, että tanssiasennossa ei ole vartalokontaktia vaan kontaktipinta haetaan käsivarsien ja kämmenien avulla. (Kontturi-Paasikko 2012, 59).

Veikko Niemelä kehottaa teoksessaan, tanssijaa olemaan luonnollinen ja oma itsensä. Älä yritä olla jotakin erikoista tai ihmeellistä, jolloin tanssiasennosta ja liikkeistäsi tulee epäluonnollisia ja teeskenneltyjä. Sivustakatselija huomaa tanssilavalla tanssiparin tyylin ensimmäisenä. Tanssi aina musiikin mukaan, nauti myös tanssimisesta. Ei ole tärkeitä, mitä tanssii, vaan miten tanssii.

(Niemelä 1968, 7-9.) Käsi laitetaan kevyesti juuri sinne, mitä kyseinen tanssi edellyttää. Oikealla tanssiotteella pystytään tekemään tarvittavat taivutukset (Valonen 2010, 172).

Tanssiasennon ottamisesta vastaa viejä, Se, kuinka etäällä tai lähellä tanssipari tanssii, on molempien osapuolten mieltymyksestä kiinni. Osalle tanssijoista on aivan normaalia, että vartalot ovat kontaktissa ja kosketuksissa koko tanssin ajan, osa taas vierastaa kontaktia ja pitää tanssiotteen avoimempana ja vartaloiden välissä tilaa. On tärkeää muistaa jokaisen ihmisen oma henkilökohtainen reviiiri ja tunnustella tanssin aikana, kuinka lähellä voi olla toista ihmistä. Myös raamit eli kädet elävät tanssin aikana, ja vastuu on molemmilla tanssijoilla kantatella omat raamit ja muokata tanssiasentoa ahtaan paikan tullen ruuhkaisella tanssilattialla. Kädenalitanssijoiden tanssiasennot vaihtelevat muodoltaan laajemmasta suljetusta otteesta kahden käden tai yhden käden otteeseen, riippuen siitä mitä kuvioita viejä haluaa vietävän.

Walter Laird kertoo kirjassaan perustanssiasennoista latinalaistansseissa. Asentoja 25. Mainitsen vain muutamia, jotka antavat ymmärryksen, että jokainen ote on eri tanssiasento. Laird kertoo myös miten latinalaistanssit eroavat perinteisissä suljetun otteen tansseista. (Laird 2009, 21.)

Suljetussa tanssiasennossa, mies asettaa oikean käden naisen vasemman lapaluun päälle ja nainen asettaa vasemman käden kevyesti miehen oikean käden päälle ja kämmenen miehen olkapäätä vasten lepäämään. Miehen vasen käsi kohoo ranteesta katsottuna noin nenän korkeudelle, josta nainen ottaa kiinni omalla oikealla kädellään. Tanssiasennossa vartalot eivät ole kontaktissa vaan vartalot ovat vastakkain ja niiden välissä on pieni tila. Suljetussa tanssiasennossa pitää muistaa se että tanssiasento elää koko ajan, vartalon liike tuo liikkuvuutta myös raameihin, joten raamit eivät ole ”jäykät”. (Laird 2009, 21.)

Avoimia tanssiasentoja on monia, tanssiasento muuttuu nopeasti riippuen siitä, mitä kuvioita viejä haluaa viedä ja missä järjestyksessä. Käytän lyhenteinä oikeasta kädestä kirjainta o ja vasemmasta kädestä kirjainta v, ilmoitan ensim-

mäisenä viejän käden. Lairdin mukaan latinalaistansseissa käytettäviä kuvioita voidaan käyttää seuraavin ottein. v - o, o - v, o - o, v - v, v - o ja o - v kaksoiskädenote tai ilman otetta. Lisänä on myös fan-asento, fallaway-asento suljettuna ja avoimena v – o käsillä, promenadiasento sekä vastapromenadiasento. (Laird 2009, 22.) Koen, että työni kannalta ei ole oleellista lähteä avaamaan fan-asennosta eteenpäin olevia tanssiasentoja. Asentoja on vielä muitakin lueteltujen lisäksi, ja osittaisen kuvan otteiden listauksesta antaa tieto, että kädet vaihtuvat erikuvioiden aikana joskus nopeammin ja toisinaan taas asento saattaa pysyä pitkää samana.

Kontturi-Paasikko kirjoittaa kirjassaan paritanssin ydinasioista. Keho on työskentelyvälineemme. Jokainen oppilas on yksilö ja jokaisella on myös kehonhallintaan liittyvissä asioissa oma taustansa. Keho lähettää sanattomia viestejä. Jalkapohjien täytyy tuntea lattia, jalkojen täytyy mahtua työskentelemään aktiivisesti ja rennosti, pitkän ja kannatellun kehon alla, selkärangan täytyy pystyä elämään ja kontaktipintana toimivan raamin tai käden on oltava yhteydessä kehoon. Ilman näitä asioita tanssija ei pysty välittämään tai lukemaan viestejä, joita pari oman kehonsa kautta lähettää. Kontturi-Paasikko (2012, 34–35.)

Parityöskentely on yksi tärkeimpiä elementtejä onnistuneessa paritanssikokemuksessa. Tanssiparin muodostavat viejä ja seuraaja, ja molemmilla osapuolilla on oma roolinsa. Yleisesti ajatellaan, että mies toimii viejän roolissa ja nainen vastaavasti on se, joka pyrkii seuraamaan miehen vientiä. Alkuvaiheessa näin opetetaan, mutta taidoissaan pidemmällä oleva on varmaan samaa mieltä siitä, että onnistuneessa tanssissa molempien rooli ja roolien vuoropuhelu on tärkeää. (Kontturi-Paasikko 2012, 37.)

5 TANSSI-ILTA

Hakulinen ja Yli-Jokipii kertovat sodan jälkeen tanssikauden alkaneen vappuna, oli sää mikä tahansa. Tanssit jatkuivat koko kesän lauantai-iltaisina aina elokuun viimeiseen lauantaihin. Tanssi-ilmoituksia oli kyläkaupan seinillä, puhelinpylväissä ja lavalla soittokopin seinässä. Seuraavista tansseista ilmoitettiin edellisten tanssien lopussa. Tanssit alkoivat klo 20 ja loppuivat tasan klo 24. Tansseihin tultiin kävellen, soutaen tai pyörällä, jos omisti polkupyörän. Naapurikunnista tultiin autolla. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 83–84.)

Tanssilavakausi on jatkunut melkein samana tähän päivään asti. Kesäisin lavatanssit alkavat toukokuussa kestäen elokuulle tai hieman pidempään, jos säät sallivat. Tanssien ilmoituksia on mahdollista nähdä tänäkin päivänä kauppojen seinällä, tulevan orkesterin kuvalla varustettuna. Tiedonkulku on puhelinpylväistä siirtynyt Internetin maailmaan, ja tanssipaikoilla on omat kotisivut. Tieto kulkee myös sosiaalisen median kautta. Tanssi-illan keston on tullut hieman muutoksia: tanssit alkavat yleensä kello 20 ja kestävät yleensä kello 01:een tai 02:een saakka riippuen tanssipaikasta.

Lavatanssikautena tansseja järjestetään ympäri Suomea, ja aktiivisemmat tanssijat pääsevät lavalle melkein joka viikonpäivä. Osa tanssijoista käy tanssilavoilla, jotka sijaitsevat pidemmän matkan takana ja silloin yhteiskyydit tanssijoiden kesken ovat suosittuja. Jotkut tanssijat tosin saattavat lähteä yksin pidemmillekin matkoille. Ajankohta tanssikaudesta ei ole juurikaan ajan saatossa muuttunut.

5.1 Valmistautuminen tanssi-iltaan

Heikki ja Pia Kahila kertovat teoksessaan että jo 50-luvulla pitkien työviikkojen päätteeksi miljoonat suomalaiset vastoivat tai vihtoivat itsensä saunapuhtaiksi. Miehet parantelivat parranajon jälkiään ja naisten sulotuoksu koostui Niveasta

ja Kielo-hajurvedestä. Pantiin parasta ylle ja oltiin valmiita illan tansseihin. (Kahila & Kahila 2006, 13.)

Tutkimukseen osallistujien vastauksista ilmeni suurimmalla osalla perushygieenin hoito: ennen tanssi-iltaa käydään saunassa tai suihkussa. Varotaan liian voimakkaita tuoksuja mutta ehostaudutaan hieman tavallista enemmän. Tämä perinne on pysynyt aikojen saatossa samana, eikä suurempia poikkeamia ole löytynyt. Tanssilavalla halutaan näyttää hyvälle, mutta tärkeitä on myös, miltä itsestä tuntuu. Mielestäni on selvää, että ehostukseen on käytetty tavallista enemmän aikaa, normaaliin arkeen nähden, olo on paljon hienompi, ellei jopa juhlallisempi.

Saunan kautta, puhtaissa vaatteissa. Suorat mustat tanssihousut jalkaan, paita kelin mukaan, ja Argentiinasta tuodut tanssikengät jalkaa (kunpa ne kestäisivät vielä muutaman vuoden). (M55-a.) Laitaudun kauniiksi (N29). Odotan tanssi-iltaa yleensä jo useamman päivän. Käyn suihkussa, valitsen nätit vaatteet, meikkaan ja laitan hiukset kivasti. Aikaa kuluu yleensä toista tuntia. (N22-a.)

Laine kertoo pro gradu-tutkielmassa, että tansseihin lähtemisestä on sovittu hyvissä ajoin, voidaan tansseihin valmistautumisen katsoa alkavan jo tansseja edeltävällä viikolla. Tansseihin yhdessä lähtevät voivat sopia kyydeistä, lähtöajoista ja mahdollisesta yhteen kokoontumisesta ennen tansseja. Jos tansseihin menemisellä on jokin erityinen syy, esimerkiksi tanssija tietää tai olettaa tapavansa ihastuksensa kohteen, voi valmistautumiseen kuulua erityisiä toimenpiteitä, esimerkiksi uusien tanssivaatteiden ostaminen. Kun kokenut tanssija selviytyy valmistautumisvaiheesta tavallisesti varsin nopeasti, voi kokemattomalla itsensä laittamiseen mennä enemmän aikaa. Ensimmäistä kertaa tansseissa käynyt nainen joutui käyttämään runsaasti aikaa valmistautumiseensa, sillä hänellä ei ollut vielä valmista mallia siitä, miltä hänen tulee näyttää mennessään lavatansseihin ja millaisia vaatteita pukea päälle. (Laine 2003, 69–70.)

Tanssi-iltaa varten valmistumisessa kannattaa varoa voimakkaita tuoksuja. Valonen kertoo, että tahalliset tai tahattomat tuoksut herättävät ihmisten mielissä monenlaisia ajatuksia. Tuoksuherkät, allergisoituneet ja astmaatitko reagoivat

hajuihin nopeasti ja voimakkaasti, pahimmassa tapauksessa astmaatikolle saattaa aiheutua hengitysvaikeuksia. (Valonen 2010, 163.)

5.2 Tanssivaatteet

Pukeutuminen on tärkeä viesti, ja se kuuluu osana ensivaikutelmaan, jonka annamme muille itsestämme. Pukeutuminen on viesti joka välittyy nopeammin kuin sanalliset viestit, vaikka ensivaikutelma koostuu myös eleistä, tavasta liikkua, ilmeistä, ulkonäöstä ja käyttäytymistavoista. Tärkeä perusedellytys on, että ulkoasu on kenkiä myöten siisti ja hyvin hoidettu. (Isotalo 2000, 7.)

Tanssivaatteissa olennaista on se, että ne sopivat tanssimiseen. Naisten hame ei voi olla liian kapea, jotta sillä pääsee pyörähtämään tanssiaskelten mukana. Tanssilavapukeutumista kuvataan yleensä tietynlaiseksi, tanssilavan pukeutumisperinteitä noudattavaksi pukeutumistavaksi. Sodanjälkeisten vuosikymmenten tanssilavakulttuuria tutkineen Aila Niemisen mukaan tytöt pukeutuivat tuolloin leninkiin ja myöhemmin puolihameeseen ja paitaan. Pojilla oli kokopuku ja myöhemmin suorat housut ja kauluspaita. Vuosituhannen vaihteessa tansseissa pukeuduttiin edelleen samoin: naiset kukkamekkoon tai paitaan ja hameeseen tai housuihin, miehet suoriin housuihin ja kauluspaitaan. (Turunen 2004, 113.) ”Silitän mekon, kuuntelen musiikkia ja mietin askelia” (N45-a).

Useimman vastaajien kertomuksista kävi ilmi: tanssi-illan vaatteet on valittu aikaisemmin, ja hyvien tanssikenkien merkitys korostui tärkeydellään. Vastauksista ilmeni myös suhtautuminen illan odotuksiin. Osalla jännitystä oli koko päivän havaittavissa ja isoja odotuksia illasta, vastaavasti toiset eivät edes ajatelleet koko asiaa ja toimivat normaalisti päivän rutiineita tehden. Suurin osa kuunteli tanssi-illan orkesteria valmistautuessaan iltaan ja loi samalla hyvää tunnelmaa iltaa varten.

Pyrin olemaan virkeä: iltapäiväunet, hyvin syöty päivällä ja iltapalaa, vielä ennen lähtöä ja hiukan tankattu myös vettä. Katson että puhtaat vaatteet ja tarkistan ne jo valmiiksi. Käyn saunassa, meikkaan ja kuuntelen tans-

simusiikkia. Ajattelen että on mukava lähteä tanssimaan, positiivinen henki eikä liikaa odotuksia ettei tule pettymyksiä. (N50.)

Laine viittaa pro gradu-tutkielmassaan Lönnqvistiin jonka mukaan, vaatteet toimivat ihmisten välisessä kommunikaatiossa kuin kieli. Ne välittävät viestejä yksilöiden ja ryhmien välillä. Tiettyjen roolien suorittaminen vaatii tiettyjä vaatteita, sillä vakiintuneet pukeutumisympäristöt edellyttävät yhteisön jäsenillä roolin mukaista pukeutumista. Jos esimerkiksi lääkäri tai pappi pukeutuu toisin kuin hänen ”kuuluu”, vaarantaa hän samalla uskottavuutensa toimia kyseisessä tehtävässä. Vaatteidensa avulla ihminen korostaa rooliaan ja vakuuttaa näin ympärillä olevat ihmiset siitä, että hän on todella kyseisessä roolissa. Vaatteet ovat siis rekvisiitta sosiaaliselle kanssakäymiselle. (Laine 2003, 68.)

Sirkka Lassilla kertoo teoksessaan, että kengät on hyvä valita niin, että ne kestävät jalassa pitkänkin seisomisen ja tanssimisen. On ajateltava omaa jalkaansa, ei muotia. Kannattaa uskoa ortopedejä ja jalkahoitajia, jotka korostavat oikean jalkineen tärkeyttä niin jalka- kuin selkävaivojenkin ehkäisyssä. (Lassila 1990, 539.) Mielestäni tanssikengät mielletään tärkeämmäksi välineeksi lavatansseissa. Kenkiä tanssimiseen meillä on monta erilaisesta korkokengästä matalapohjaiseen sekä sandaaleihin. Koen tärkeäksi, että tanssikengän pohjat ovat oikeanlaiset tanssilavalle.

Kenkien valinnassa tanssi-iltaan pitäisi muistaa muutama seikka. On olennaista, että kengät ovat käytännölliset sekä pysyvät jalassa. Tärkeää on myös, että kengät ovat hyvät jalalle ja pohja on pitävä sekä tanssimiseen tarkoitettu. Jalkineilla pitää jaksaa seisoa sekä myös tanssia, joten avokkaat eivät ole mielestäni oiva vaihtoehto tanssimiseen. Itse suosin tanssi-illassa blayereita eli tennareita tai muita tasapohjaisia kenkiä tai vastaavasti kilpatanssipuolelta tuttuja miesten lattarikenkiä. Lattarikengissä on hieman korkoa, joka on leveäkantainen ja samalla pitää ryhdin hyvänä – ja on myös siron näköinen.

Kengän valitsemisessa kannattaa kuunnella omaa jalkaa, jotta kenkä ei purista mistään tai mitkään saumat eivät paina mihinkään. Enemmän tanssia

harrastaneella kannattaa olla ainakin muutama kenkäpari joita vaihtelee, jotta vartalo tottuu tanssimaan erilaisilla kengillä. Tanssikengän korollisuus tai korottumus on jokaiselle mielipide kysymys, jokaiselle tanssilajille löytyy sopivia kenkämalleja.

Laine kirjoittaa pro gradu -tutkielmassaan, että kengät ovat tanssijalle ensisijaisesti käytännöllinen varuste, ne toimivat myös merkittävinä symboleina. Kokee neet tanssijat kiinnittävät huomiota toisten tanssijoiden kenkiin, sillä ne kertovat paljon kantajansa tanssikokemuksesta ja -taidosta. Tanssijoille valmistetaan erityisesti lavatansseihin suunniteltuja kenkiä, mutta myös ”tavalliset”, hyvin luistavat ja jalassa mukavat kengät sopivat tanssimiseen. Vääränlaisilla kengillä varustautunut tansseissa kävijä ei välttämättä pääse tanssimaan hyvien tanssijoiden kanssa, sillä varsinkin tuntematonta tanssijaa tarkastellaan hyvin kriittisesti ennen kuin häntä haetaan tanssimaan. Lenkkitosut jalassa ensimmäistä kertaa tanssipaikalle tuleva jää hyvin todennäköisesti riviin seisomaan. (Laine 2003, 73.) ”Harjaan haljasnahkaiset tanssikenkäni pohjat, sekä kiillotan ne myös” (M77).

5.3 Orkesterin vaikutus tanssi-iltaan

Kyllä esiintyjät vaikuttavat – lähinnä siten, että tiedän musiikin monipuoliseksi. Toki toivoisin, että paritanssien lisäksi vaikkapa soittaja ohjeistaisivat ohjelmistollaan ja jopa sanallisilla kehotuksillaan ”kaikki lattialle – yksin, kaksin porukassa”. Tanssipaikalla ikävöin vanhaa kunnon diskotyyliä: kassi lattialle eteen ja jammailemaan, vaikkapa itsekseen. (N57.)

Kyselyssä tutkin vastaajilta saamia vastauksia: vaikuttaako tanssi-illassa esiintyvä artisti tai orkesteri kuinka paljon tanssipaikan valintaan. Vastauksissa ilmeni suurimmalla osalla, että orkesterin merkitys on suuri. Itselleni musiikki on tosi isona osana tanssimista ja jokapäiväistä elämää: Musiikissa on monia mausteita, joita tanssijat pystyvät tanssillaan ilmentämään. Tanssikursseilla on myös osanaan tanssitaidon lisäksi musiikin tulkintaa liittyviä harjoitteita, joilla pystyy maustamaan tanssia lisää. Jokainen tanssija mieltää musiikin tulkinnan tavallaan, eikä kukaan voi sanoa, onko tapa oikea vai väärä. Opettajat antavat op-

pia, miten tanssia pystyy kehittämään omanlaisekseen. Mielenkiinnosta halusin tutkia, kuinka paljon tanssijoihin vaikuttaa jonkin orkesterin näkeminen ja kuuleminen. Vastauksista ei käynyt ilmi tiettyjä artisteja eikä orkesteria, joten yleisvaikutus tulee vastauksista esille.

Bändin esiintyminen vaikuttaa minuun, eli miten se soittaa minulle sopivaa musiikkia. Tiettyjen bändien mukaan tulee useammin mentyä johonkin tanssipaikalle mutta yllätyksiäkin tulee joskus vähemmän tunnettujen orkesterien osalta. Tosin hyvilläänkin bändeillä on minuun joskus huonompia iltoja. Sitä sitten voi arvailla, että onko vika minussa, bändin omassa soitossa vai jossain muussa tai sitten kokonaisuudessa joka sitten vaikuttaa illan lopputunnelmaan. (M38.)

Yksi seuratanssin merkittävimmistä liikkeelle panevista voimista on soiva musiikki. Musiikki määrittää myös sen, mikä tanssilaji valitaan tanssittavaksi ja millä tyyllillä tanssitaan. Aktiiviharrastajat valikoivat tanssipaikkansa pitkälti sen mukaan, mikä artisti tai orkesteri paikassa soittaa. (Kontturi-Paasikko 2012, 16.)

Hakulinen & Yli-Jokipii kertovat, että orkestereillakin on omat sääntönsä. Jos paikalla on kaksi orkesteria, ne soittavat vuoronperään 45 minuutin jaksoja, ja jos orkestereita on vain yksi, se soittaa pitkin iltaa 45 minuutin jaksoja ja pitää niiden välillä 15 minuutin tauon, jonka aikana tiskijukka soittaa levyiltä tanssimusiikkia. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 159.)

Tanssipaikan orkesteri vaikuttaa hyvin paljon. En seuraa tiettyjä bändejä mutta teen päätöksen tanssipaikan valinnassa suurelta osin bändin perusteella. Suosin bändejä jotka soittavat vaihtelevaa ja monipuolista musiikkia. Selkeä, hyvä rakenteen omaava musiikki on tärkeää sekä myös bändin selkeä ohjelmistorakenne eli mitä soitetaan, milloin soitetaan ja milloin pidetään taukoja tai soitetaan levyjä. (M31.)

Henkilökohtaiset mielipiteet vaikuttavat omaan kehoomme ja mielialaan. Muun muassa esiintyjien musiikki ja olemus vaikuttavat omaan mieltymykseemme. Levytansseissa emme voi vaikuttaa esiintyviin artisteihin ja orkestereihin, on vain luotettava musiikin soittajaa että musiikki on rytmikästä ja hyvää. Uskon, että orkestereita pystyisi luokittelemaan paremmuusjärjestykseen ja heillä on vetovoimaa joka vetää tanssijoita puoleensa. On myös paikkoja jossa käy vä-

hemmän tunnettuja artisteja ja orkestereita ja silti tanssi-ilta on nautinnollinen. Voin vain todeta, että hyvä musiikki on yksi avain tanssi-illan onnistumiseen mutta voin kuvitella että itse tanssi on vielä voimakkaampi tekijä. Hyvä viejä ja seuraaja jotka sopivat yhteen, täydentää tanssimisen, ja välttämättä soivaa musiikkia ei ajattelekaan vaan keskittyy pelkästään nauttimiseen.

Läheskään jokainen tanssi ei johda transsiin, eivätkä kaikki tanssijat välttämättä koe tuollaista hurmiota koskaan mutta on silti kiinnostavaa, että ihmiskunta on pitkän historiansa kuluessa kehittänyt siihen mahdollisuuden. On hämmästyttävää, että on olemassa tällaisia sosiaalisesti hyväksytyjä tilaisuuksia, joissa toisilleen vieraat eri sukupuolta olevat ihmisen pääsevät niin läheiseen kosketukseen muutamaksi minuutiksi. Missä muualla tahansa tämä on mahdollista vain rakastuneille pareille. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 161.)

Paritanssissa viehättää sosiaalinen kanssakäyminen (sekä tanssiessa, että muutoin illan aikana) ja yhteistyö parin kanssa. Jokaisen kanssa tanssiminen on erilaista ja tarjoaa erilaisia haasteita. Paritanssissa itseään voi kehittää loputtomasti. Epämusikaalisena olen löytänyt tanssista keinon lähestyä musiikkia. (N22-a.)

6 TUTKIMUSMENETELMÄ, TULOKSET JA HAASTEET

Kyselyn aloittaminen vaati alustavan suunnitelman, muun muassa sen suhteen, miten haluan vastaukset, millä tavalla suoritan kyselyn ja miksi haluan kyselyn osaksi tutkielmaani. Alustavasti suunnittelin kesällä 2012 kiertämistä tanssilavoilla, joilla olisin samalla haastatellut vapaaehtoisia tanssijoita. Hetken pohdittuani asiaa jouduin luopumaan suunnitelmasta, koska en halunnut keskeyttää tanssijoiden tanssi-iltaa eikä oma ajallinen resurssini olisi antanut mahdollisuutta tähän. Ajattelin myös, haluavatko vastaajat kertoa kaikkia asioita henkilökohtaisesti vai olisiko anonyymina parempi osallistua tutkimukseen. Toisena vaihtoehtona minulla oli verkossa tapahtuva kysely, ja päädyinkin sähköpostitse käytävään kyselyyn sen takia, että tanssijat saavat omin sanoin kertoa mielipiteistään ilman että heidät tunnistetaan vastauksistaan.

Ensimmäinen raakaversio kysymyslomakkeesta syntyi keväällä 2012. Pyysin muutaman ihmisen mielipiteen kysymyslomakkeesta ja kommentteja sekä ehdotuksia. Sain paljon uusia ja hieman erilaisia näkökulmia, joita hyödynsin kysymyslomakkeessani. Kysymyslomakkeen (liite 2) laatiminen oli työn osalta tärkeä, kysymyslomake määrittä suurimmaksi osaksi, minkälainen työ on tulossa.

6.1 Kyselyn toteutus

Hain kyselyyni vastanneita yleisesti Internet-sivuilta: laitoin ilmoituksen Suomen tanssipalvelimelle ja Facebookin sivun tanssiryhmille ja kerroin lyhyesti, missä opiskelen ja mitä varten teen tanssilavaetikettikyselyä. Sain ilokseni huomata, että ihmisillä oli paljon kiinnostusta tutkimustani kohtaan ja ensimmäisenä päivänä sain muutamalta ihmiseltä yhteydenottopyynnön.

Vastasin viesteihin mahdollisimman pian ja pidin kirjaa siitä, kenelle olen vastannut sekä lähettänyt kyselyn. Kuka on vastannut minulle takaisin ja vastavasti täydentänyt kyselylomakkeen. Ensimmäisessä yhteydenotossa kerroin tarkemmat suunnitelmat ja ideat työn toteutukseen. Minulla oli silloin kysymys-

lomake valmiina ja sain laitettua sähköpostiviestillä jokaiselle kiinnostuneelle kysymyslomakkeen. Ryhmäviestejä laitoin pari kertaa sekä muutamia yksityisviestejä sen jälkeen. Kommunikoin pääsääntöisesti vastaajien kanssa sähköpostin välityksellä muutamaa ihmistä lukuun ottamatta. Ajatuksena oli, että ihmiset saavat vastata anonyymisti eikä pystyisi yhdistämään ihmisiä ja vastauslomakkeita toisiinsa.

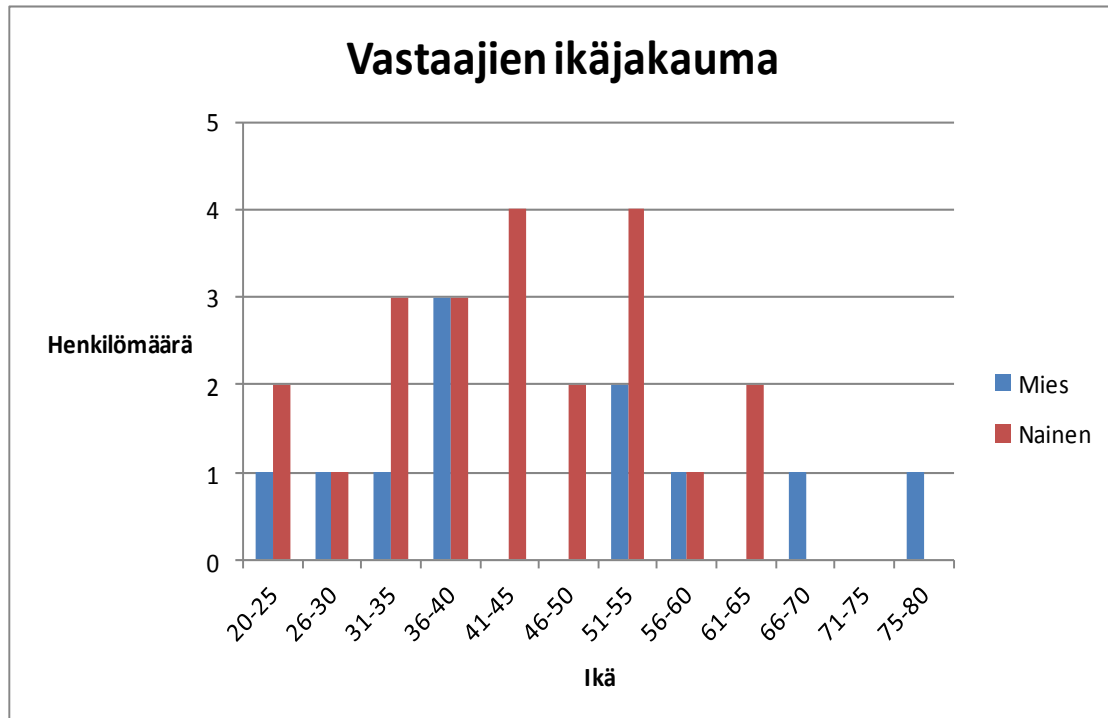
Viimeiseksi vastauspäiväksi kysymyslomakkeeseen laitoin 30.8.2012, jotta pystyin kokoamaan vastaukset ja hakemaan samalla kirjallisuutta tukemaan vastauksia. Tämän vaiheen aikana litterointi tuotti vaikeuksia. Lisäksi tiedon paljous, vastauksien samankaltaisuus ja osittainen vähäisyys sekä kirjallisuuden puute aiheuttivat päänvaivaa. Kuten jo aikaisemmin totesin, sopivaa kirjallisuutta ei aiheesta juuri ole, ja näin ollen tiedon soveltaminen ja etsiminen erinäisistä lähteistä on ollut haastavaa.

Kyselyyn vastanneiden kokonaismäärä on 33 henkilöä. Joista 33 % oli miehiä ja 67 % naisia. Uskoisin että osallistujamäärä olisi mahdollisesti ollut suurempi, jos kysely olisi ollut verkossa Internet-linkin takana eikä niin sanotusti Word-tiedostona. Tutkimukseni on siis suuntaa-antava, eikä siinä esille tulleita asioita pysty yleistämään jokaisen tanssijan ja tanssipaikan kohdalla. Tutkimus antaa pienesti suuntaa siitä, mikä on mahdollinen tanssilavoilla kävijöiden keski-ikä ja missä ihmiset tykkäävät käydä tanssimassa. Tulevana opettajana minulle oli opettavaista lukea tanssijoiden vastauslomakkeista, mietteitä joita kursseilla ja tanssilavalla ei välttämättä koskaan tulisi ilmi.

6.2 Sukupuoli- ja ikäjakauma

Tutkimuksessani otin huomioon vastanneiden sukupuolen ja iän (kuvio 1). Tutkin kyselyssä, vaikuttaako vastaajien ikä ja sukupuoli heidän käyttökseen tanssilavalla. Pyrin selvittämään, löytyykö nuorempien tai vanhempien henkilöiden välistä eroavaisuutta, etikettitietoudessa, käytöstavoissa ja muista tanssillan aikana tapahtuvissa asioissa. Vastaajien ikäjakauma on esitelty viiden

vuoden mittarilla, tarkempia vastaajien iästä löytyy vastaajien omista otteista, joita olen työssäni käyttänyt.

KUVIO 1. Vastaajien ikäjakauma

Vastaajien ikäjakauma kertoo suurin piirtein keskiarvon lavatansseissa kävijöistä, sekä vastaajistani suurin osa oli naisia joita myös lavatansseissa on yleisesti enemmän kuin miehiä. Tosin asiaa en pysty varmuudella yleistämään, kun vastaajakunta on sen verran pieni, ja siltä osin tutkimustulokseni ei ole kuin suunta-antava. Vastaajien käytöstavoissa ei löytynyt poikkeamia tanssi-illan aikana, ehkä voin päätellä että lavatanssin normit ja käytöstavat kulkevat käsi kädessä oppien myötä, ja näin ollen huomattavan erilaista toimintaa ei löytynyt vastaajien kesken.

Musiikki määrittelee tanssilavatoimintaa aika voimakkaasti, ja on huomattavaa, että pinnalla olevat artistit tai orkesterit vetävät tanssikansaa enemmän puoleensa. Näin ollen myös tanssipaidat kilpailevat orkesterien saamisesta lavoilleen. Suomalainen tanssimusiikki joko orkesterin tai artistin tuomana tanssilavalle vaikuttaa suureen osaan vastaajista. Jos orkesteri soittaa hyvää ja selkeää musiikkia sekä ohjelmisto on hyvin kasattu, tanssilavoilla on tanssijoita. Ikä-

kaumassa ei käynyt ilmi, minkä tyyllisen musiikin mukaan ihmiset lähtevät tanssimaan eivätkä vastaajat nimenneet artisteja eikä orkestereita.

Koin, että vastausten saaminen oli helppoa mutta niiden kokoaminen ja yhteenvedo oli haastavaa. Haastavin osuus oli tiedon keruussa, oli tärkeää saada kaikki tieto kerättyä ja ilmoitettua oikein. Osalla vastaajasta oli hieman suppeat vastaukset, jotka vaikeuttivat ydinasian löytämistä. Vastauksista sain tietoa vastaajien omista mielipiteistä, mutta syvemmin vastaamista olisin kaivannut enemmän. Ehkä olisin itse voinut syventyä kysymysten asettamiseen ja tutkia mahdollisia muita kysymysmuotoja, jotta olisin saanut tarvitsemani tiedot.

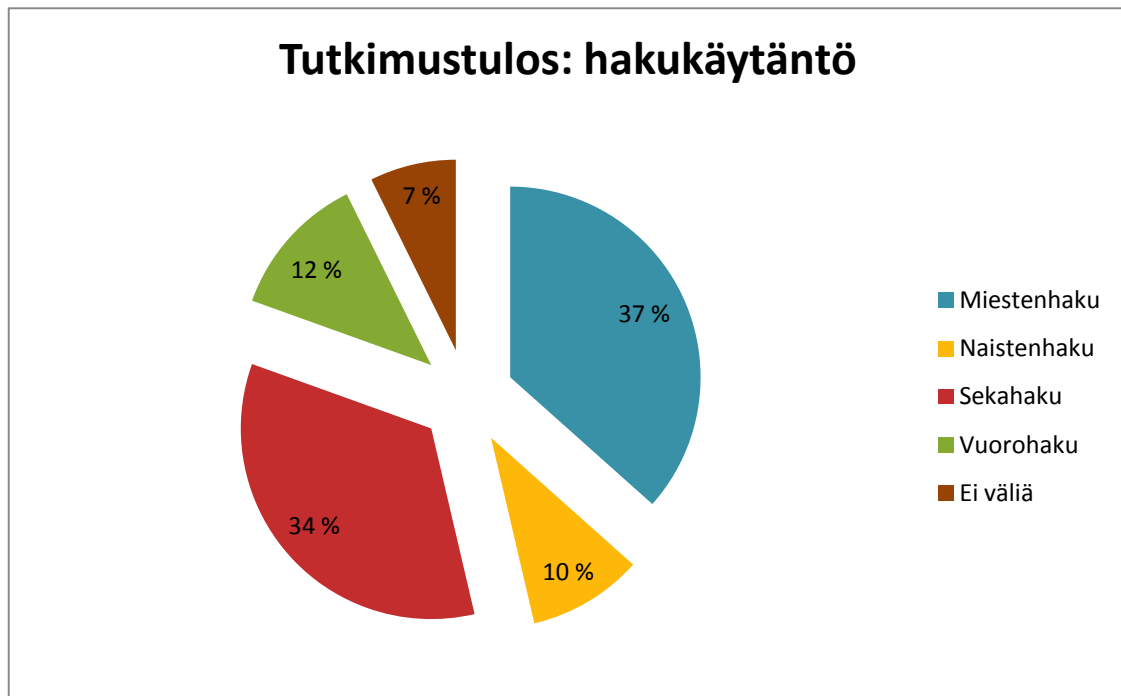
Tutkimuksesta teki mielenkiintoisen se, että sain vastauksia eri-ikäisiltä ihmisiltä. Ikäjakauma toi erilaisia näkökantoja asioihin, mutta silti loppujen lopuksi yhteenvedossa kaikilla oli yhteinen tavoite tanssi-illan suhteen: nauttia illasta ja kunnioittaa toisia ihmisiä. Tavoitteena oli myös tanssia yhden tai kahden uuden ihmisen kanssa tanssi-illan aikana. Tanssisuunnan merkitys ilmeni melkein jokaisen vastaajan kesken. Ilman tanssisuunnan kunnioitusta tanssipaikalla tanssit eivät sujuisi.

Aloitin hakemalla jotain edes vähän tuttua, sitten jatkan siitä katsoen sellaisia, joiden kanssa on hyvä tanssia tangoa, buggia, ym. Joskus onnistun, joskus en. Haen illassa useita aivan tuntemattomia, joskus koetan hakea sellaista joka joutuu paljon seisomaan. Jos näen aivan uuden ihmisen lavalla, pyrin hakemaan häntä aika alussa, että muutkin innostuisivat hakemaan. (N53.)

6.3 Hakukäytännön yhteenveto

Tutkimuksessani halusin tuoda ilmi eri hakukäytännöt, joita nykypäivänä tanssilavoilla käytetään. Hakuvuorot näkyvät tanssilavalla olevalla valotaululla tai sitten orkesteri ilmoittaa asiasta. Kyselyssä oli mahdollista valita monta eri hakukäytäntöä, joista pitää, ja osalla vastanneista oli monia vaihtoehtoja, joten tutkimustulos on suuntaa-antava vastanneiden kesken.

Tuloksissa huomattavasti suurimman osan sai miesten ja -sekahaku. Vuorohaun suosio oli henkilökohtaisesti minulle yllätys: vastaajista 12 % mieltä vuorohakuun. Toisaalta nykyaikana, kun olemme tasa-arvoinen maa, mielestäni on aivan ymmärrettävää, että halutaan naisille ja miehille tasa-arvoiset hakumäärät tanssilattialla. Mietintään ja mielipiteisiin jää, sortaako tämä perinnettämme lavatanssikulttuurissa.

KUVIO 2. Vastaajien mielipide hakukäytäntöön, vastaajista osa antoi kaksi vastausta joten tulos on suuntaa-antava.

Miestenhaku oli vastaajien mielestä miellyttävien hakuvaihtoehto. Tosin miestenhauulla saattaa osa naisista jäädä seinäruusuiksi ja kaikki eivät pääse tanssiin. Yleensä tanssilavoilla on naistenrivissä enemmän naisia kuin miehiä, tosin tätä en lähde yleistämään jokaiselle lavalle. Kuulopuheiden perusteella on kuitenkin mahdollista, että asia pitää paikkaansa. Hakurivistössä seisovista naisista osa haluaa asettua etualalle mutta toiset vastaavasti vähän sivummalle, riippuen naisten paljoudesta ja ”aggressiivisuudesta”. Osa miespuolisista vastaajista oli sitä mieltä, että takarivistä löytyvät parhaimmat tanssijat ja näin ollen tietyt naiset pysyttelevät siellä.

Oli ilo huomata tulevan ammattini kannalta, että suomalaiset eivät ujostele kohdata uusia ihmisiä. Tämän huomasin, kun suurin osa kertoi hakevansa yhtä tai kahta tuntematonta ihmistä tanssi-iltana tanssimaan. Mielestäni tämä on keino sosialisoitua ja verkostoitua uusien ihmisten kanssa, ja se antaa myös kannustusta juuri aloittaneelle tanssijalle jatkaa tanssin harrastusta ja näin ollen pitää meidän tanssiperinnettämme yllä. Olisi mielenkiintoista tutkia asiaa ja verrata nykyhetkeä historiaan: kuinka moni nykyaikana on löytänyt elämän kumppanin tanssilattialta? Uskoisin, että tänä päivänä löytyy vielä suhteita jotka ovat alkaneet tanssilattialta.

Haen pääsääntöisesti tasapuolisesti, mutta suosin omanikäisiäni, samanmittaisia eli lyhyehköjä ja entuudestaan tuntemiani ihmisiä. Välillä haen myös täysin tuntemattomiakin mikäli he täyttävät pääkriteerit eli sopivan pituinen ja perustanssitekniikka kunnossa. Naistenhaun aikana tanssin kaikkien kanssa jotka vain tulevat hakemaan. Pakit annan vain voimakkaan humalatilaa, selvästi epäkohteliaan tai töykeän käytöksen vuoksi. (M31.)

Sekahaun suhteen on vastauksista havaittavissa vähän molemminpuolista ajattelua. Osa pitää hausta ja osa taas pitää hakua juoksukilpailuna ja erittäin epäselvänä. Sekahaun aikana saattaa ensimmäisiä kertoja lavalla olevalle näyttäytyä kaaokselta, ja siltä se saattaa myös tuntua. Vastaajien mielestä sekahaku saattaa mennä kilpajuoksuksi, tönimiseksi sekä muuten vain nimensä mukaisesti sekavaksi. En pysty antamaan tarkkaa tietoa siitä, kuinka paljon sekahakua käytetään lavoilla sekä milloin ja mistä sekahaku on tullut ja otettu käyttöön.

Naisten hausta vastaajilla oli mielipiteitä puolesta ja vastaan. Suurempi osa vastaajista ei ole naistenhaun kannattaja, tässä syynä on mahdollisesti se, että naisia saattaa olla paljon enemmän miehiin verrattuna. Tanssi-illan aikana on myös varattu naisten haulle vain yksi tunti tanssi-illasta, – poikkeuksena ovat tietysti naistentansseiksi kutsuttavat tanssi-illat. Roolit naisten haussa kuitenkin pysyvät ennallaan: vaikka nainen hakee miestä tanssimaan, mies vie silti kaikki tanssit ja palauttaa naisen paikoilleen.

Naistentansseista on viimevuosien myötä tullut ”Manta-myrsky” koska tanssivia naisia on 3x enemmän kuin miehiä ja he ovat tulleet tosi ag-

gressiivisiksi. Miehiä revitään jo käsipuolesta, ennen kuin ovat ehtineet edellisen palauttamaan. Tunnelma on verrattuna 20 vuoden päähän muuttunut radikaalisesti, aikaisemmin oli enemmän viinan käyttäjiä mutta rauhallisempaa, haettiin ehkä enemmän sosiaalisia kontakteja ja kumppania. Tuntuu kuin kumppanin etsiminen/löytäminen ei ole enää kovinkaan monen tanssijan tavoite, sääli. (N50.)

Vuorohaku tarkoittaa, että tanssi-illassa vaihtuu hakuvuoro esimerkiksi tunnin välein. Ensimmäinen tunti olisi miestenhaku, seuraava tunti naistenhaku ja näin tanssi-ilta menisi eteenpäin. Lopputunnin ajan tansseissa saattaa olla sekahaku, jolloin voi käydä tanssimassa kiitostanssin tanssi-illan aikana uusille ja hyvälle tanssittavuuksille. Henkilökohtaisesti en ole päässyt tanssi-iltaan, jossa käytettäisiin vuorohaku menetelmää, joten minulle ovat vain kolme edellä mainittua tuttuja.

7 POHDINTA

Lähtökohta tutkimuksen tekemiseen on sekä ollut intohimo, että mielenkiinto. Työn tekeminen on antanut konkreettisemmän kuvan siitä, miten nykypäiväinen tanssilavakulttuurimme on muodostunut ja mitkä asiat ovat johdattaneet siihen, että tanssilavat toimivat niin kuin tänä päivänä toimivat. Tutkielmassani olen joutunut tiivistämään ja rajaamaan aihetta paljon sekä etsimään lähdekirjallisuutta eri paikkoja hyödyntäen. Jo itse tanssin historiasta pystyisi tekemään laajan työn tutkimalla tanssien alkuperää ja niiden tuloa Suomeen sekä selvittämällä, miten ne ovat aikojen saatossa muotoutuneet tämän päivän tyyliin.

Tanssilavaetiketti on osittain kirjoittamaton, eikä kirjallista tietoa asiasta ei juuri ole. Konkreettisesti etiketit ovat vain tapoja toimia, ja tässä yhteydessä etiketti on muotoutunut aikojen saatossa miellettyihin raameihin, joita tanssijat käyttävät lavalla ja muokkaavat niitä tiedostaen tai tiedostamatta. Etikettiohjeita ei ole tarkoitettu pelkästään tanssilavalle vaan niitä on ammennettu meidän omista käytösopeista, joita käytämme arkielämässämme. Näin ollen on mahdollista, että täysin tanssilavaetikettiä ei tästä syystä ole kirjoitettu.

Aikataulu on antanut tutkimukselle ajattelu- ja kypsymisaikaa. Työn aloitus ja raamien kehittäminen on tapahtunut viime keväänä vuonna 2012. Tutkimuskysymykset ja työn sisältö on muokkautunut haluttuun suuntaan matkan varrella. Ensimmäinen suunnitelma työn valmistumiseen olisi ollut jouluna 2012, mutta syksyn opiskelu ja työharjoittelu esti työn valmistumisen suunnitellussa aikataulussa. Aikataulu on ollut välillä sekä joustava ja vastaavasti tiukka. Ajattelin että on helppoa lähteä kokoamaan vastaajien vastauksia yhteen, mutta tämä asia olikin haasteellisempaa kuin kuvittelin. Lisävaikeutta tuotti, kun vastaukset saapuivat osa melkein heti lähettämisen jälkeen ja osa vasta muutaman kuukauden päästä. Vastauksien yhtenäisyys toisaalta oli hyvä mutta samalla myös huono asia, erinäisiä mielipiteitä ei juuri pystynyt nostamaan esille.

Omia kompastuskiviä tein itselleni kun en konkreettisesti aikatauluttanut työn eri vaiheita, toki kuitenkin kunnioitin ohjaavan opettajan asettamia palautuspäiviä-

määriä. Aikataulutus olisi saattanut vähentää ylimääräisen työn tekemistä. Sisällön Kokonaisuuden hahmottelu aikaisemmassa vaiheessa olisi myös saattanut auttaa.

Kokonaisuudessaan halusin tuoda työllä julki pienen osan historiaa sekä selvittää, miten nykypäivänä asiat paritanssimaailmassa ovat. Paritanssimaailma on mielestäni iso ja kirjoittamattomien sääntöjen maailma – on niin monta erilaista mielipidettä ja tapaa toimia kuin on tanssijoitakin. Kun katsoo ikäjakaumaa ja taitotasoja lavatansseissa tai tanssikursseilla, voimme olla ylpeitä, että mahdumme harrastamaan jokaiselle tärkeitä lajeja ja viemään perinnettä eteenpäin. Siihen, miten eri lavatanssipaikoissa toimitaan ja käyttäytyään, vaikuttaa mahdollisesti tanssipaikan sijainti, tanssipaikan historia, tanssilavan koko, yleiset muut tilat, tanssijoiden keski-ikä sekä se, onko tanssipaikalla a- tai b-oikeudet.

Jatkotutkimusta ja tulevaisuutta varten olisi mielenkiintoista lähteä kasaamaan ihmisten mielteitä arkistoitavaksi, ja tutkimaan: miten, jo nyt käyttäytyvä tanssikulttuuri on muokkautunut esimerkiksi 30vuoden päähän. Pysyykö miesten ja naisten puolet sekä toimiiko ”hakukulttuuri” samalla tavalla. Ihmiset voisivat tanssi-illan aikana, havainnoida omaa käyttäytymistään ja kirjoittaa illan jälkeen yhteiseen tietokantaan omista käytösmalleistaan. Tämä antaisi meillä tulevaisuudessa kuvan siitä, minkälaista tanssi-illassa on ollut.

Vaikka, elämme teknologisuuden vallassa. Toivoisin, tulevaisuuteen, että tanssilavat eivät häviäisi ja työlläni saisin innostaa ihmisiä kokeilemaan paritanssia. Haluaisin myös mahdollisesti saada nuoria tanssilavoille enemmän, jotta meidän pitkäaikainen tanssilavaperinteemme ei kuolisi pois. Vaikka mielikuvissasi olisikin kukkamekot ja kauluspaidat toivoisin työni tuovan esille, että tanssilavoilla ikäjakauma on suuri ja ilmapiiri avoin ja kaikki ovat tervetulleita tanssimaan.

LÄHTEET

Auran nuortentalo. 2013. Juhlatilat. Hakupäivä 22.2.2013

<http://www.aurannuortentalo.fi/juhlatil.html>.

Elmgren-Heinonen, T. 1956. Käytöksen kultainen kirja. Kolmas painos. Porvoo: WSOY.

Hakulinen, K. & Yli-Jokipii, P. 2007. Tanssilavakirja, tanssista, lavoista ja lavojen tansseista. Porvoo: AtlasArt.

Hirvenoja, M & Savolainen, S. 2013 Voljakkalan lava. Hakupäivä 22.2.2013

<http://www.vojakkala.fi/public/Tuotteet/Vojakkalan%20Lava/>.

Hoppu, P. 1999. Symbolien ja sanattomuuden tanssi. Helsinki: SKS.

Hoppu, P. 2003. Tanssintutkimus tienhaarassa. Teoksessa H. Saarikoski (toim.) Tanssi tanssi. Kulttuureja, tulkintoja. Helsinki: SKS, 19–51.

Isotalo, M. 2000. Etiketti salat, etiketti pukeutumisenopas. Jyväskylä: Gummerus kustannus.

Kahila, H. & Kahila, P. 2006. Kun Suomi sanoi saanko luvan. Jyväskylä: Gummerus kustannus.

Kuuttila, K. 2012. Lavatanssiko liikuntaa? Lavatanssi-illan fyysinen aktiivisuus ja siihen yhteydessä olevat tekijät. Liikuntapedagogiikan Pro Gradu-tutkielma. Jyväskylä. Hakupäivä 19.12.2012

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37229/URN:NBN:fi:juu-201201191049.pdf?sequence=1>.

Krause, S. 2012. Tanssietiketti. Hakupäivä 10.9.2012

<http://krause.awardspace.com/tanssietiketti.php#a8>.

Kämäräinen, E. 2005. Käytöksen kultainen kirja. Hyvä käytös, hyvät tavat. Porvoo: WSOY.

Laine, J. 2003. Suomalaisten nuorten tanssilavakulttuuri –modernia kansankulttuuria? Etnologian pro gradu -tutkielma, Jyväskylä. Hakupäivä 18.12.2012
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/8077/g0000125.pdf?sequence=1>.

Laird, W. 2009. The Laird Technique of Latin Dancing – The Commemorative Edition. England: International Dance Publications Limited of Bennett Road, Brighton BN2 5JL.

Lappeenrannan Urheilu-Miehet ry. 2013. Tapahtumat. Hakupäivä 19.2.2013
<http://www.lum.fi/tapahtumat/iitian-lava/kemubussi>.

Lappeenrannan Urheilu-Miehet ry. 2013. Tapahtumat. Hakupäivä 19.2.2013
<http://www.lum.fi/tapahtumat/iitian-lava/lavahistoria>.

Lassila, S. 1990. Uusi käytöksen kultainen kirja. Neljäs painos. Porvoo: WSOY.

Muranen, P. 2011. Tanssilavat vapaa-ajan näyttämönä. pro gradu -tutkielma tanssilavakulttuurin merkityksistä ja sukupuolisesta toimijuudesta tanssilavalla. Itä-Suomen yliopisto. Hakupäivä 18.12.2012
http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20110450/urn_nbn_fi_uef-20110450.pdf.

Niemelä, V. 1968. Nykyaikainen seuratanssi ja Maailman tanssiohjelma I. C. B. D. Helsinki: Musiikki Fazer.

Peltokangas, M. 2000. Tanssiminen peräpohjollassa, Tanssirahvaan liikkeet vuosina 1850–1930. Oulun konservatorio. Tanssinopettajakoulutus. Päättötyö.

Pesola, S. 2003. Kun suomalaiset äänestivät jaloillaan – Toisen maailmansodan tanssikiellosta tanssilavojen kukoistukseen. Teoksessa S. Pesola (toim.) Hetkiä historiassa. Turku: Cultural History - Kulttuurihistoria 2, 309–329.

Suomen tanssipalvelin. 2013a. Tanssipaikat. Hakupäivä 19.2.2013
<http://tanssi.net/fi/p/index.html>.

Suomen tanssipalvelin. 2013b. Tanssipaikat. Hakupäivä 19.2.2013
<http://tanssi.net/fi/p/15.html>.

Suomen tanssipalvelin. 2013c. Tanssipaikat. Hakupäivä 22.2.2013
<http://tanssi.net/fi/p/c.html>.

Suomen tanssipalvelin. 2013d. Tanssipaikat. Hakupäivä 23.2.2013
<http://tanssi.net/fi/p/6U.html>.

Tervomaa, R. 2003. Kättä päälle. Suomi-tietoutta maahanmuuttajille. Vantaa: Kansanvalistusseura.

Turunen, A. 2005. ”Kun lauantai koitti...” Tansseihin valmistautuminen ja tanssilavapukeutuminen. Teoksessa H, Mikkola (toim.) Tanssilavan luona, huvielämää Jyväskylän Ainolassa. Jyväskylä: Minerva kustannus, 108–120.

Valonen, H. 2010. Hyvä minä, luontevan käytöksen kirja. Hämeenlinna: Kustannusosakeyhtiö Helena Valonen.

Viihdekeskus Merisärkkä. 2013. Ravintolat. Hakupäivä 19.2.2013
http://www.merisarkka.fi/tpl_site_01.asp?sua=1&lang=1&s=1.

Yli-Jokipii, P. 1999. Paikallisyhteisöjen muutos Suomessa kesäisten tanssilavojen kuvastamana. Teoksessa L, Kolbe & M, Löytönen (toim.) Suomi, maa, kansa, kulttuurit. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 235–253.

Wanha tanssikellari. 2013. Tanssiravintola. Hakupäivä 23.2.2013

http://www.wanhantanssikellari.fi/wtk_tanssiravintola.html.

TANSSIETIKETTI

TANSSIJATI NAUTTIKAA TANSSISTA TÄYSILLÄ!

Harjoitetaan tanssilavaetikettiä

SUURI MÄÄRÄ TANSSIJOITA JA ERI TANSSITYYLEJÄ ON SOVITETTAVISSA LATTIALLE SAMAN AIKAISESTI JOS NOUDATETAAN PERINTEISTÄ TANSSISALIENTIKETTIÄ. OLKAA AINA KOHTELIAITA HUOMIOIDEN MUUT, NIIN KAIKILLA ON HAUSKAA.

VOI HURJA, TANSSIPIIKAT OVAT KÄYNEET VÄKIVALTAISIKSI VIIME AIKOINA

KUN TANSSITTAAN ULKOKEHÄLLÄ, ÄLÄ PERUUTA, ÄLÄKÄ TANSSI VASTAVIRTAAN. SEURAA KATSEELLASI MUITA TANSSIJOITA VÄLTÄÄKSESI YHTEENTÖRMÄYKSETI JOS HALUAT SVENGATA, TEHDÄ EDESTAKAISTA LIIKETTÄ TAI TANSSIA PAIKALLAAN, NIIN SIIRRY KESKELLE!

KUN TANSSI ON CHA CHA TAI RUMBA, TANSSI OMALLA PIENELLÄ ALUEELLASI JA SOVITA KUVIOT KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAAN TILAAN.

ULKOKEHÄ (NOPEA)
TANSSISUUNTA VASTAPÄIVÄÄN

SISÄKEHÄ (HIDAS)
TANSSISUUNTA VASTAPÄIVÄÄN

LATTIAN KESKIOSA

JENKKITANSSIT
JIVE
ROCK
BOOGIE WOOGIE
LINDY HOP
HIDAS TANSSI
"PAIKALLAAN PYSYVÄT" TANSSIT
NELIÖRUMBA

ÄLÄ TANSSI NÄITÄ TANSSIJA ULKOKEHÄLLÄ, PAITSI JOS KAIKKI MUUTKIN TEKEVÄT NIIN SAMAN AIKAANI!

TANSSI ETENE SUORAVII-VAISESTI

ETENEVIÄ TANSSIJA OVAT FOXTROT VALSSI TANGO JENKKA POLKKA "VAKIO-TANSSIT"

NÄILLÄ TANSSIELLA ON "ETUAJO-OIKEUS", MUTTA EI LÄPI KESKI-ALUEENI

STOP & GO, ETENEMINEN TANSSISUUNTAAN

TANSSI-ALUE

Tätä kuvaa on lupa tulostaa tanssilavojen ilmoitustauluille alkuperäisenä max. A4 koossa.

© Reprinted with permission from Dancing USA magazine, for the romance of ballroom, swing, and latin dance: www.dancingusa.com. The artist is Roy Gerring of Seattle, Washington. Original english version of this drawing : Cornell Ballroom Dance Club.

www.iki.fi/sydanmaki/tanssi/tanssietiketti.html

- 1) Sukupuoli
- 2) Ikä
- 3) Asuinpaikka
- 4) Kuinka kauan olet harrastanut paritanssia?
- 5) Missä olet oppinut tanssimaan paritanssia?
Tanssikursseilla, kotona, tanssilavoilla, muu / mikä?
- 6) Missä käyt tanssimassa? Miksi? *Tanssilava, tanssiravintola, tanssiseuran kurssi-illat ja tilaisuudet, tanssileirit, muu / mikä?*
- 7) Kuinka usein käyt tanssimassa? *1-2 x /kk, max 1x/vko, 1-2x vko, useammin?*
- 8) Miksi harrastat paritanssia? Miksi innostuit paritanssista? Miten olet tutustunut paritanssiin? Mikä on saanut sinut paritanssin maailmaan?
- 9) Mikä on suosikki tanssipaikkasi? Miksi?
- 10) Vaikuttaako artistin/bändin esiintyminen sinun tanssi-iltaa? *Seuraatko tiettyä bändiä vai onko sinulle väliä kuka soittaa? Miten valitset tanssipaikan?*
- 11) Miten valmistaudut tanssi-iltaan?
- 12) Miten haet ihmisiä tanssimaan? *Katsotko illan edetessä ketä haet tanssimaan ja miksi, vai oletko ”kaikkiruokainen” ja haet tasapuolisesti ilman mitään ennakkokäsityksiä?*
- 13) Miten palautat parisi tanssin jälkeen? *Onko tanssin kululla vaikutusta siihen miten palautat parisi vai toimitko jokaisen parin kohdalla samalla tavalla?*
- 14) Mistä hakumenettelystä pidät eniten? *Miesten haku, naisten haku, sekahaku, muu/mikä?*
- 15) Oletko kieltäytynyt tanssista ja miksi?
- 16) Miten haluaisit että tanssilattialla käyttäydytään? Esim. Mitä mieltä olet: *Tanssisuunnan kunnioittamisesta, ohittamisesta, suljetun/kädenali tanssien soveltamisesta lattialle, ”katsojien/huilaajien” paikasta tanssilattialla-reunoilla, parin henkilökohtainen tila sekä suhteessa muihin tanssijoihin, muuta mitä?*
- 17) Oletko joutunut oppilaan rooliin tanssi-illan aikana? Onko sinua pyydetty opettamaan tai oletko sinä tahtomattaan opettanut muita? Miten koet tanssi-illan aikana tapahtuman jos niin on käynyt?

LIITE 2

- 18) Mitä tanssilavaetiketti tarkoittaa sinulle?
- 19) Mistä olet saanut tietoa tanssietiketistä?
- 20) Noudatetaanko tanssipaikoilla samanlaista etikettiä? Jos ei, miten eri paikat poikkeavat toisistaan?
- 21) Onko sinulla tiedossa ns. hiljaisia sääntöjä, joita ei ole normaalissa tanssietiketissä? *Jos on, miten olet saanut tietää niistä?*
- 22) Toiveita tulevaisuuteen, mitä haluaisit etiketistä muutettavan? *Mitkä asiat pitäisivät kirjoittaa ylös ja kunnioittaa niitä maanlaajuisesti?*
- 23) Vapaa sana? *Mitä ikinä haluat kertoa omista kokemuksista, haaveista/toiveista tanssin suhteen?*